

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 18 JANUARI 1928

No. 629

INHOUD.

	Blz.
DE JAVASCHE BANK 1828-1928 door <i>Mr. G. Vissering</i> . . .	48
De nieuwe onzekerheid over het lot der „Poenale Sanctie” in Indië, gewekt bij de behandeling in den Volksraad van de jongste veranderingen in de „Koelie-ordonnantie-Sumatra's Oostkust” door <i>Prof. Mr. F. J. H. Cowan</i>	50
Belasting van Nederlanders in den Vreemde door <i>Prof. Mr. Dr. A. van Gijn</i>	52
De Suikerhandel in 1927 door <i>A. W. Volz</i>	54
De Rijksmiddelen	56
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Duitschland in het Derde Hersteljaar door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	57
De handel van Engeland in 1927 door <i>F. W. Forge</i>	60
AANTEKENINGEN:	
De Buitenlandsche schuld van Duitschland	61
Indexcijfers van scheepsvrachten	62
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	63
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	63
Overzicht der Rijksmiddelen	63
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	64—70
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

17 JANUARI 1928.

De verruiming van de geldmarkt bleef bijna de geheele week aanhouden. Donderdag werden enkele posten wissels voor 4 pCt. geplaatst. Toen echter bleek, dat een verlaging van het bankdisconto nog niet te verwachten was, werden geldgevers terughoudender, zoodat gisteren slechts moeilijk voor 4½ pCt. plaatsing te vinden was. De prolongatierente, die tot 3½ pCt. teruggelopen was, werd eveneens vaster en sloot op 4¼ pCt. Call geld bleef de geheele week onveranderd 4 à 4¼ pCt. noteeren.

De weekstaat van De Nederlandsche Bank vertoont in aansluiting met den vorigen weekstaat een verderen teruggang in de disconteerings en beleeningen. Het cijfer der binnenlandsche wissels nam in de afgelopen week zelfs met een bedrag van f 24 miljoen af en kwam daarmee beneden de f 100 miljoen, hetgeen sedert 23 Mei 1927 niet was voorgekomen. De beleeningen geven een daling van f 4 miljoen te zien.

De buitenlandsche wissels in portefeuille zijn nagevoeg onveranderd gebleven; het bedrag der diverse rekeningen onder het actief is echter met f 9½ miljoen verminderd. Op het hoofd munt en muntmateriaal valt een toename waar te nemen van f 11½ miljoen, welke bijna uitsluitend haar oorzaak vindt in eene versterking van den goudvoorraad.

Behalve de genoemde wijzigingen is nog te vermelden, dat de rekening-courantsaldi, zoowel van het Rijk, als van anderen, afnamen, respectievelijk met f 5 miljoen en met f 2 miljoen. De biljettencirculatie bedraagt f 788 miljoen, dus f 19 miljoen minder dan vorige week. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 17 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 52.

* * *

In tegenstelling met de vorige week waren deze week Dollars aangeboden en daarentegen Ponden en Marken meer gevraagd. Onder den invloed van het duurdere geld, liepen aan het einde der week ook deze wissels weder terug, zoodat er per saldo in de meeste wisselkoersen weinig verandering kwam. Alleen Pesetas waren zeer flauw; de stijging van de vorige weken ging weder bijna geheel verloren. Geopend op 43,10, werd Vrijdag weder voor 42,17½ afgedaan.

LONDEN, 16 JANUARI 1928.

In de eerste helft van de vorige week werden de laatste terugbetalingen aan de Bank van Engeland bewerkstelligd en bleek uit den Bankstaat van Donderdag, dat een vrij groot surplus ter beschikking van de markt was overgebleven. Na de intrekking van het kapitaal-exportverbod in Frankrijk kwam verder geld in de markt, zoodat gedurende de laatste dagen van de week geld wederom zeer overvloedig werd.

De invordering van belastingen, waarvan de eerste, de motortax, een groot bedrag absorbeert, zal echter niet nalaten belangrijken invloed op de geldpositie uit te oefenen en men mag dan ook aannemen, dat de geldruimte van deze dagen van korten duur zal zijn.

Onder deze invloeden was disconto eenigszins onregelmatig en varieerden prijzen van 4¼ pCt. tot 4½ pCt. Verwacht wordt, dat de Bank van Engeland zal ingrijpen om disconto niet te ver beneden 4¼ pCt. te zien dalen.

DE JAVASCHE BANK 1828—1928.

Bij publicatie van 11 December 1827 (Stbl. No. 111) werd De Javasche Bank in het leven geroepen. De Commissaris-Generaal Du Bus de Gisignies (1826—1828), tijdelijk de macht uitoefenende van Gouverneur-Generaal, is de grondlegger van De Javasche Bank geweest. „De kooplieden schreeuwen om eene zoodanige inrichting” had Gouverneur-Generaal Van der Capellen reeds in Augustus 1823 aan het Opperbestuur in Nederland geschreven.

De Bank opende haar kantoor te Batavia op 24 Januari 1828.

De Javasche Bank is in de eerste tientallen jaren van haar bestaan onder groote moeilijkheden gebukt gegaan; het is eene ware lijdensgeschiedenis geweest. Men moet met verwondering, doch met groote waardering, erkennen, dat de Directiën der eerste decennien met moed en overtuiging hebben gestreden tegen willekeur en groote fouten, waaraan het Gouvernement zich schuldig heeft gemaakt.

De toestand van het muntwezen was in 1828 hopeeloos verward; het Gouvernement riep De Javasche Bank in het leven om die verwarring meester te worden; tegelijkertijd betrof het Gouvernement echter De Javasche Bank in die verwarring door haar absoluut aan zijn wil onderworpen te maken. Met alle macht, welke haar gegeven was, verweerde de Directie zich daartegen; zij moest echter bukken voor de overmacht, ten slotte zelfs bedreigd zijnde met ontslag, omdat het volgens de meening der Regeering „van haar kant even onkiesch als ongepast was om de Regeering bij financieele moeilijkheden, waaraan zij het hoofd had te bieden, met dergelijke bezwaren te komen lastig maken”.

De eerste groote fout, waardoor de Bank niet voldoende aan hare bestemming kon beantwoorden, was dus de vernietiging van de zelfstandigheid der circulatiebank door een tyranniseerend Gouvernement.

Van den Bosch, bij Koninklijk Besluit van 16 October 1828 tot Gouverneur-Generaal benoemd, trad in den loop van 1829 op in die functie. Hij stelde het cultuur-stelsel in, hetgeen voor die jaren een goede maatregel had kunnen zijn, indien het op verstandige en milde wijze was toegepast. Zijn tweede, groote maatregel was echter van den beginne af aan een onvergeeflijke fout, namelijk de ongebreidelde vermeerdering van den geldsomloop van vrijwel waardelooze koperen muntstukken, de z.g. duiten. Indië heeft vreeselijk daaronder geleden en zelfs tot voor enkele jaren waren hier en daar in de uithoeken der Buitenbezittingen nog steeds duiten in omloop.

Dat kopergeld was natuurlijk uitermate onhandig voor eenigszins belangrijke betalingen in het dagelijksch verkeer. Daarom beval Van den Bosch aan De Javasche Bank grootte hoeveelheden koperen duiten in hare kluisen op te slaan, en daartegen door de Bank zelve geteekende z.g. koper-certificaten uit te geven. Die certificaten zouden voor 100 pCt. door koper gedekt zijn „tegen honderd Duiten de Gulden”. Zij luiden in bedragen van minstens f 1,— en hoogstens f 1.000,—.

Men had dus in circulatie bankbiljetten van De Javasche Bank, in beginsel gedekt door edel metaal en door de uitzettingen der Bank, en koper-biljetten, geteekend evenzeer door de Bank, waartegen men alleen koper kon opvorderen. In naam was de in Nederland gangbare zilveren gulden de grondslag van het muntwezen. Door het opdringen van die koperen duiten als wettig betaalmiddel tot ieder bedrag, werd het goede zilvergeld natuurlijk verdreven volgens de wet van Gresham. Feitelijk kreeg men dus in circulatie: de Nederlandsche zilveren gulden, de Javasche Bank-gulden in papier en de Indische koper-gulden in duiten. In het verkeer ging ieder dier waarden haar eigen weg. De toestand werd echter schier hopeeloos, toen de metaalkas van de Bank in zilvergeld nagenoeg geheel uitgeput was geworden, en de Regeering zelfs de driestheid had het kopergeld, dat tot

dekking der koper-certificaten bij de Bank als onderpand was gedeponneerd, voor eigen gebruik op te eischen zonder andere tegenwaarde te geven! Voor zijne koper-certificaten kon men dus niet eens meer werkelijk koperen duiten verkrijgen!

De Javasche Bank was door de fouten der Regeering dus feitelijk tot ondergang gebracht. In Juli 1837 had zij nog slechts f 18.678,— in Nederlandsch zilver in hare kas; zij was niet meer in staat te voldoen aan den eisch van eenen houder van eene assignatie om betaling in werkelijke guldens te doen. Zij moest de hulp der Regeering inroepen; deze erkende de noodzakelijkheid van ingrijpen en stapelde de eene willekeur op de andere. Zij verbood de Rechterlijke Collegiën in den lande om kennis te nemen van vorderingen tegen De Javasche Bank ingesteld om hare biljetten in goede landsmunt te betalen! De Javasche Bank was openlijk in gebreke; door de schuld der Regeering; op hare beurt beschermdde deze de Bank tegen de rechtmatige vorderingen van derden.

Aan het munt- en circulatiewezen deugde dus letterlijk niets meer. Het publiek was overtuigd, dat slechts een wonder den toestand kon redden. Dat wonder is gedaan, op zeer eenvoudige wijze, en door een maatregel, welke thans nog onze grootste belangstelling dient te wekken.

De Gouverneur-Generaal Rochussen riep bij publicatie van 26 Maart 1846 een nieuw geldswaardig papier in het leven, de z.g. recepissen, in bedragen van f 1,—, f 5,—, f 10,—, f 25,—, f 100,— en f 500,—. Het was dus een nieuw Staatsmuntpapier, hetwelk in omloop gebracht werd. De reden, dat dit papier het volle vertrouwen verwierf en behield was evenwel te vinden in de bepaling, ook door Rochussen getroffen, dat de Regeering deze recepissen bij daarvoor aangewezen Gouvernements-kassen in betaling zou nemen voor de guldenwaarde en dat zij daartegen zou afgeven wissels op het Departement van Koloniën in Holland, betaalbaar in goed Hollandsch geld 10 maanden na dateering in Indië. Die wissels werden afgegeven tegen een nader te bepalen wisselkoers. Deze papieren guldens in Indië werden dus in eene vaste verhouding tot den zilveren gulden in Nederland gebracht. Wel was die wisselkoers aanvankelijk nog ongunstig (de eerste afgiften werden tegen 72 gedaan, d.i. 100 in Indië gelijk 72 in Holland, welke prijs dus neerkwam op een disagio van den Indischen gulden tegenover den Hollandschen van pl.m. 28 pCt.), maar er was ten minste een bodem voor de depreciatie gevonden, en men werkte nu volgens een vast systeem. Bij wijziging van Octrooi werd aan De Javasche Bank voorgeschreven, dat hare biljetten voortaan betaalbaar zouden zijn in die recepissen. De Javasche Bank kreeg dus feitelijk — zij het langs een omweg — hare metaaldekking in Nederland.

Hier vinden wij dus de eerste symptomen van hetgeen later zou genoemd worden een exchange-politiek. In 1846 was het een silver-exchange politiek; in onzen tijd is de meer en meer gebruikelijke vorm voor landen, welke de luxe van eene volle goud-politiek niet kunnen dragen, de z.g. gold-exchange-politiek. Geruimen tijd hebben de Amerikanen aanspraak gemaakt op het vaderschap van dit systeem; in den lateren tijd erkennen zij, dat deze eer feitelijk aan onze Koloniën toekomt (bijv. Prof. J. Jenks te New York en Prof. J. Laurence Laughlin te Washington, The Quarterly Journal of Econ. Vol. XLI August 1927).

De koper-certificaten werden ook door Rochussen ingetrokken op den voet van f 1,20 in koper tegen f 1,— in recipis.

Als met een tooverslag was door deze maatregelen de geldelijke toestand in Indië verbeterd; de Muntwet van 1854 zette de kroon op het werk.

Deze strijd is wel de zwaarste geweest, welke De Javasche Bank te voeren heeft gehad; daarom moge hier wat meer ruimte aan deze belangwekkende periode geschonken zijn.

Op twee andere punten had De Javasche Bank een langdurig verschil van opvatting met de Regeering.

Het eerste gold de zilver-zendingen door de Regeering, het andere de limiet, boven welke de Bank geen biljetten meer zou mogen uitgeven.

Het Gouvernement had een mooi stuk werk geleverd met de regeling van het muntwezen na 1846, voltooid door de Muntwet van 1854. Ingevolge die wet moest nu ook eene voldoende hoeveelheid zilveren muntstukken naar Indië verzonden worden om te voorzien in de behoeften der circulatie. Het Gouvernement zond echter meer zilver dan de circulatie opeischte. Dit was een gevolg van het Cultuur-stelsel. Onder dat stelsel maakte het Gouvernement in Indië zich meester van bijna alle producten, hetzij bij wijze van belasting, hetzij door opkoop tegen door het Gouvernement zelf voorgeschreven prijzen. Die producten werden naar Holland ten verkoop gezonden. Zij werden dus in Holland betaald. Die gelden moesten echter voor een belangrijk deel weder naar Indië overgemaakt worden om aldaar te dienen voor betaling van verder door het Gouvernement gekochte producten. Het Gouvernement kon die overmaking bewerkstelligen op twee wijzen:

of door in Indië wissels af te geven op zijn tegoed in Holland; maar dan moest natuurlijk het Gouvernement den wisselkoers volgen, wilde het koopers voor zijne afgiften vinden;

of het kon contant geld in den vorm van zilveren munten uit Holland naar Indië verschepen.

Bijna als regel verkoos het Gouvernement het tweede middel. Het beging hierbij echter de fout van niet in het oog te willen houden, dat een zilveren gulden in Indië meer waard was dan in Holland. Zilver toch was in dien tijd in omloop op zijne intrinsieke waarde; het was standaardmetaal, zooals thans het goud. Een gulden was dus niet alleen een muntstuk van eene wettelijk vastgestelde waarde in ons gebied, maar bovendien een klompje zilver, dat over de geheele wereld zijn eigen prijs kon maken als edel metaal. Het metaal zilver was in die dagen alleen te bestrekken uit Londen. In het verre Oosten was dus dat zilver uit Londen juist zooveel meer waard als de kosten van verzending van zilver (inclusief renteverlies en andere onkosten) naar het Oosten bedroegen. Het Gouvernement stelde zich echter op het standpunt, dat een gulden in Indië hetzelfde was als een gulden in Holland; het bracht toch zijn guldens over met zijne eigen oorlogsschepen, voor eigen rekening en risico en het assureerde in zichzelf. Met renteverlies gedurende de zending hield het Gouvernement zich niet op. Het Gouvernement meende dus, dat al die bijkomstige onkosten, waarmede een particulair te rekenen had, indien hij zilver ontbood uit Holland, voor haar niet bestonden. Het beging aldus de fout den invloed van den wisselkoers op de waarde van zilver-metaal weg te cijferen. De zilveren muntstukken, uit Holland aangevoerd, werden dus onverwijd opgegaard door kooplieden van verschillende landaard en als zilver verkocht naar alle omliggende Oostersche landen. Volgens eene kosten-berekening uit dien tijd kostte een gulden uit Holland verscheept bij aankomst in Indië iets meer dan f 1,08, dus ruim 8 pCt. meer.

Het gevolg was, dat er een groote schaarschte aan omloopsgeld kwam. De zeer belangwekkende gedachtenwisseling destijds tusschen den heer N. P. van den Berg, Secretaris van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij, en den heer H. J. Lion, Hoofd-Redacteur van het Bataviaasch Handelsblad, geeft een goed beeld van dit probleem.

Intusschen leed De Javasche Bank ook onder die verkeerde toestanden. Men was in Indië zóo bang geweest voor overmatige emissie van geld, dat men, althans wat betreft De Javasche Bank, in een ander uiterste overging; de Regeering wilde de bevoegdheid van de Bank om biljetten uit te geven te veel knotten.

Bij het Octrooi en Reglement voor De Javasche

Bank van 22 November 1859 werden twee beperkende regelen gemaakt: In het algemeen werd eene minimum metaaldekking van drie tienden der direct opeischbare verbintenissen geëischt, maar tevens werd door den Gouverneur-Generaal op 's Konings machtiging eene hoogste som bepaald voor de uitgifte van de biljetten (en de credit-saldi rekening-courant). De Directie was echter bevoegd ook boven de vastgestelde hoogste som biljetten uit te geven, mits het volle bedrag daarvoor in wettige betaalmiddelen bij de Bank beschikbaar was. Deze beginselen waren ten deele ontleend aan het systeem der Banque de France, ten deele der Bank of England. De toepassing dier beperkende beginselen deed echter zeer afbreuk aan de elasticiteit in den geldsomloop, waaraan door de bijzondere omstandigheden destijds juist zoo dringend behoefte was.

Door al die oorzaken is doorlopend eene schaarschte aan omloopsgeld ontstaan; de Javasche Bank kon niet voldoende hare kracht ontplooiën in het belang van het algemeen. Zij moest hare rente in die jaren herhaaldelijk brengen op 9 tot 10 en 10½ procent; en in 1862 deed zich het feit voor, dat de Bank met eene metaaldekking van 60 pCt. en eene emissie van nog geen f 12 millioen nog slechts f 50.000,— aan biljetten mocht uitgeven, en zelfs de meest soliede beleeningen moest afwijzen.

Die schaarschte aan betaalmiddelen en de hooge rente bleven niet onopgemerkt buiten Indië; bij gebrek aan juist inzicht in de bijzondere oorzaken meende men, dat er eene schaarschte aan kapitaal bestond in onze Koloniën. Dit misverstand was de aanleiding tot de vestiging van een aantal banken, terwijl daaraan feitelijk geen behoefte bestond. Ons Indië heeft van 1862 tot 1867 ook eene Gründerperiode doorgemaakt; die nieuwe banken konden echter geen voldoende emplooi voor hare middelen vinden; zij gingen dus kunstmatig uitzettingen zoeken, leenden gelden, welke liquide behoorden te blijven, aan de cultures uit, waardoor die gelden zeer illiquide werden; en aldus werd reeds in de zestiger jaren de kiem gelegd voor de ernstige crisis van 1884, waaronder ons Indië zoo geleden heeft, maar uit welke tevens een nieuwe toestand geboren kon worden, welke kon leiden tot de buitengewone ontwikkeling en voorspoed der laatste deceniën.

Onder al deze omstandigheden bleef De Javasche Bank in verdrukking; zij kon hare kracht niet ontplooiën; zij werd niet de belangrijke instelling, welke zij had kunnen en behooren te zijn. Bekend is de anecdote, dat een nieuw benoemde President vóór zijn vertrek naar Batavia bij Rothschild in Londen een bezoek bracht om over zaken te spreken. De oude heer Rothschild ontbood een beambte, die hem over kapitaal en omzet der Javasche Bank moest inlichten. Die inlichtingen waren van dien aard, dat de President geen stoel kreeg; hij kon blijven staan tijdens het onderhoud! „Se non è vero”, zoo typeerde het toch den toestand!

De Javasche Bank was niet de eerste, gaf te weinig leiding. Op de buitenbezittingen had zij, behalve in Makassar, nergens een eigen kantoor. De groote ontwikkeling ter Oostkust van Sumatra ging geheel buiten haar om. Zij liet aan de Nederlandsche Handel-Maatschappij en aan de Engelsche banken over om hun eigen bankpapier aldaar in omloop te brengen; luidende in vreemde munt. Ook financieel waren de resultaten dikwijls verre van fraai. In de periode 1884—1891 konden slechts geringe dividenden, één jaar zelfs beneden 3 pCt., worden uitgekeerd.

De achtereenvolgende Presidenten Wiggers van Kerchem, Alting Mees en N. P. van den Berg hebben intusschen in de zestiger tot tachtiger jaren al hun invloed en energie aangewend om het systeem van de Bank te verbeteren, en eindelijk is hun dat gelukt ingevolge de Octrooi-wijziging van 1875. Vooral Mr. van den Berg heeft door zijne persoonlijke prestatien veel bijgedragen om het systeem in goede

banen te leiden, en de Bank krachtiger en meer bekend te maken.⁴⁾ De tijden waren hem evenwel niet gunstig. Hij moest veel tegen den stroom oproeien. In de latere jaren zijns levens heeft hij echter van zijne standplaats als President van De Nederlandsche Bank nog veel kunnen doen voor de ontwikkeling der Javasche Bank, en terecht wordt zijn naam met eerbied in de kringen der Javasche Bank genoemd, en straalt een aureool om zijn hoofd als de President, die het langst den presidentieelen zetel heeft ingenomen en het meest voor de ontwikkeling der Bank heeft gedaan.

De Javasche Bank heeft in de latere jaren veel meer eene afspiegeling gegeven van de toestanden in onze Oost-Indische Koloniën. Na 1906 is de groote opleving gekomen; de grootste ontplooiing der Bank valt in hetzelfde tijdperk. De gemeenschap en De Javasche Bank zijn hier hand in hand gegaan; de circulatiebank heeft in later jaren de haar opgelegde taak volledig kunnen vervullen.

Toen Indië door den oorlog tijdelijk geïsoleerd werd, heeft de Bank uitstekende diensten bewezen door hare prompte en krachtige maatregelen om aan alle rechtmatige eischen voor de geld-circulatie en voor instandhouding van het crediet tegemoet te komen. Dit zal stellig mede één der redenen zijn geweest, dat de Indische maatschappij betrekkelijk zoo weinig ongerief van den oorlogstoestand heeft onderhouden.

Om echter tot een dergelijken graad van elasticiteit in de uitbreiding der circulatiemiddelen en der credietverleening te kunnen komen, heeft De Javasche Bank toch nog één periode van strijd moeten doormaken. Dat was in 1907 en volgende jaren.

Op 1 April 1906 kwam het opnieuw verlengde en gewijzigde octrooi in werking. Daarin stond nog eene vrij krasse beperking van de bevoegdheid om eene buitenlandsche wisselportefeuille aan te houden. Die portefeuille zou toch niet langer dan twee maanden het bedrag van het beschikbare metaalsaldo mogen overtreffen. Dit voorschrift was vrijwel gecopieerd van het Octrooi van De Nederlandsche Bank. Men had daarbij uit het oog verloren, dat de inheemsche productie onzer Koloniën voor het grootste gedeelte voor export buiten Indië bestemd was; suiker, koffie, rubber, copra en nog zoovele meer waren allen bestemd om naar het buitenland verscheept te worden; door hulp te verlenen bij de financiering van die goederen gaf men dus niet een crediet aan het buitenland, doch hielp men wel degelijk het eigen land. De betalingsbalans werd door die groote uitvoeren zeer gunstig. Indië moest echter zelf de maatregelen nemen om van die gunstige betalingsbalans te profiteren, door het edel metaal, noodig voor de uitbreiding van zijne circulatie, zichzelf te verschaffen, en voor zoover gewenscht naar Indië te brengen. Zoo is van 1907 tot 1914 ruim f 86 miljoen aan zilver en ruim f 24 miljoen aan goud uit Europa naar Indië ontboden. De Javasche Bank voerde die metaalzendingen voor een deel zelve uit; voor een ander gedeelte, vooral het zilver, geschiedde dit door het Gouvernement, doch niettemin financierde De Javasche Bank ook die zendingen ingevolge de z.g. pari-overeenkomst. De Javasche Bank kon dit natuurlijk slechts doen, indien zij ruime middelen ter beschikking had in Europa, en zij kon die middelen, om zoo te zeggen, onbeperkt verkrijgen door hare buitenlandsche wisselportefeuille belangrijk te versterken; de gelegenheid daartoe was maar voor het grijpen in Indië zelf. Het was dus voor De Javasche Bank slechts een staaltje van hare plicht om in die richting actief op te treden. De tijd voor de vroeger gehuldigde passieve circulatiebank-politiek was voor Indië voorbij.

Dit werd echter lang niet algemeen ingezien. Er waren er niet weinigen, die in het aanhouden van

⁴⁾ De verdiensten van den heer Van den Berg werden bij het 300-jarig bestaan van de Leidsche Universiteit in 1875 erkend door de verleening van een eere-doctoraat.

eene buitenlandsche wisselportefeuille vele bezwaren zagen: een ongeoorloofde speculatie voor De Javasche Bank, eene concurrentie aan de particuliere banken in haar bedrijf aangedaan, eene credietgeving aan het buitenland, waarvan de inheemsche circulatiebank zich had te onthouden; eene onttrekking van gelden aan Indië, enz. Al die argumenten waren al even dwaas als ondeugdelijk; uit die oppositie kon slechts blijken, dat de opposanten zich nog heelemaal niet hadden ingedacht in de nieuwere theorieën der gold-exchange. Eén economische voorlichter in Holland, die de zaak zelfs belangrijk genoeg vond om er eene brochure aan te wijden, maakte het in zijne kritiek zelfs zó bont, dat hij der Javasche Bank een ernstig verwijt ervan maakte, dat zij verzuimd had eene groote portefeuille van binnenlandsch disconto aan te leggen, om de gelden, welke zij daardoor aan de Indische gemeenschap onttrok, te beleggen in speculatief buitenlandsch papier! Die schrijver had zich nog nooit er kunnen indenken, dat zuiver inlandsch papier van eene hoedanigheid, dat het voor de portefeuille der circulatiebank aanneembaar zou zijn, in Indië nauwelijks te vinden was. De promessen van de z.g. tweedehandsch importeurs, Chineezers, Klinggen, Arabieren, Maleische Toko's, vielen toch slechts bij uitzondering in de termen om tot de portefeuille der Bank te worden toegelaten! Het echte Indische disconto was echter de z.g. buitenlandsche wissel, getrokken ingevolge export van zuiver Indische producten naar elders.

Wie in 1906 en 1907 reeds de voortteekenen zagen van den grooten opbloei onzer Koloniën, welke reeds was begonnen, begrepen dus, dat de pas uitgevoerde Octroois-wijziging der Javasche Bank op dat punt onvoldoende was geweest, en alsnog aangevuld diende te worden. Over die voorgestelde octroois-wijziging is nog heftig gevochten, bepaaldelijk in Nederland. Zij is echter tot stand gekomen, en hare nuttigheid, of liever noodzakelijkheid, is in alle opzichten door de feiten bevestigd, niet alleen tijdens den verderen opbloei in Indië, maar vooral ook tijdens en na den oorlog.

Op die wijze heeft De Javasche Bank eindelijk hare volle kracht kunnen ontplooiën; men laat haar nu niet meer op de mat staan, noch in het binnenland, noch in het buitenland. Zij heeft hare juiste plaats gevonden, en zij is zelfs zó bekend geworden in het buitenland, dat zij met eere wordt genoemd als één der best ingerichte en één der krachtigste Koloniale banken.

Moge zij zich deze bijzondere positie bewust blijven, en nog vele jaren, niet alleen voor het belang van het eigen land, maar ook in het internationale circulatiebankwezen een goeden roep blijven genieten. en onder de Koloniale banken eene vooraanstaande plaats blijven innemen.

G. VISSERING.

Januari 1928.

DE NIEUWE ONZEKERHEID OVER HET LOT DER „POENALE SANCTIE” IN INDIË, GEWEKT BIJ DE BEHANDELING IN DEN VOLKSRAAD VAN DE JONGSTE VERANDERINGEN IN DE „KOELIE-ORDONNANTIE-SUMATRA'S OOSTKUST”.

De Indische „Poenale Sanctie” is in de kern het stelsel, de naleving van arbeidscontracten, aangegaan met van elders. (vooral uit Java of uit China) tegen groote kosten geworven en aangevoerde werkkrachten voor de groote ondernemingen van landbouw, handel of nijverheid in de Buitengewesten, krachtiger te verzekeren dan mogelijk is door de gewone louter civiele sanctie — schadevergoeding — bij contractbreuk, namelijk door eene strafbepaling en door de wettelijke mogelijkheid van terugbrenging van den contractverbreker naar zijn arbeid met den sterken arm. Het is dus een dergelijk stelsel als bij ons hier te lande geldt ten aanzien van de bemanningen van zeeschepen. Het is ook in beide gevallen gegrond op gelijksoortige over-

weging: die der eminente *algemeene* belangen die er (afgezien dus van het *particuliere* belang, dat er voor den toevalligen medecontractant in de eerlijke nakoming van elk contract altijd gelegen is en waarvoor de civielrechtelijke sanctie dient) bij de stipte en geregelde vervulling van de eenmaal door de werknemers op zich genomen taak in de genoemde buitengewone soorten werkovereenkomsten betrokken zijn. Het eenige — maar voor de waardeering der poenale sanctie fatale — verschil is dit: een ieder ziet aanstonds het algemeen belang in, dat er, naast het speciale roedersbelang, in ligt, dat niet aan boord van een schip plotseling, in volle zee en misschien op een moeilijk oogenblik, een deel der bemanning haar contractverplichtingen verbreekt; maar niet zoo aanstonds is het algemeen belang in te zien, dat er, naast het speciale plantersbelang, in ligt, dat niet op het plantage-terrein plotseling, in het bevolkingsleege land misschien midden in den critieken oogsttijd, een deel van het koelie-personeel zijn contract verbreekt en zodoende, als dit chronisch voorkomt, een onzekerheid scheidt, die alle grootere landbouw- en nijverheid aldaar onmogelijk maakt. Daartoe moet men vrij grondig bekend woen met den financieelen en territorialen omvang der betrokken cultures, met het oeconomische gewicht ervan voor het Land en zijne, zoo Inlandsche als Europeesche, bevolkingsgroepen, met de fiscale waarde ervan als „belasting-objecten” voor den Staat en zijne inkomstenbegroting, met de numerieke betekenis ervan ter verschaffing van levensonderhoud aan het lediglopend en gebreklijgend surplus der Javaansche bevolking, met de hygiënische functie ervan ter verheffing van den gemeenen staat der volksgezondheid en vermindering der mortaliteit, — aan den anderen kant ook met de zeer bijzondere omstandigheden in de meeste Buitengewesten op bevolkingsgebied.

Doch deze kennis heeft voorzeker aan de groote meerderheid dergenen, die over de p.s., met medebeslissende stem in het kapittel veelal, hebben geoordeeld, in bedenkelijke mate ontbroken en daarom is over heel dit complex algemeene belangen door de tegenstanders gewoonlijk maar vluchtig heengeloopt.

En toch, de werkelijke omvang van de genoemde algemeene belangen is voor Indië zoo groot, dat wie zich daarvan eenmaal goed heeft rekenschap gegeven, zich over eene overhaaste afschaffing der p.s. wel dubbel en dwars heeft leeren bezinnen, ook al begeert hij die overigens. Want één ding is duidelijk en zeker en moet voorop worden gesteld: dat de groote kosten,¹⁾ gemoeid met de aanwerving op Java resp. China en de overtocht naar het werkterrein niet langer kunnen (en dus ook niet zullen) gedragen worden, wanneer er niet meer met voldoende *zekerheid* staat op kan worden gemaakt, dat de geëngageerde werklieden hun arbeid ook daadwerkelijk presteeren zullen. Zonder deze voorwaarde zal daarom menige bestaande onderneming moeten kwijnen, uitbreidingsplannen zullen moeten worden opgegeven, (waarvoor dus vooral de kapitaliseering in Indië zelf van een deel der winsten van de bestaande ondernemingen wordt verrijdeld), en van verdere „ontsluiting” van nieuwe streken der Buitengewesten zal nauwelijks sprake meer kunnen zijn.²⁾ Immers eene plaatselijk autochtone bevolking bezitten de in aanmerking komende streken óf in het geheel niet óf ze is er zoo

¹⁾ Per persoon thans variërende tusschen f 105 (ongehuwden) en f 150 (gehuwden). De kosten voor de arbeidsvoorziening kunnen voor den ondernemer in de Buitengewesten daardoor en door de hoge sociale eischen die de K.O. stelt op pl.m. 70 pCt. hooger dan in Java worden gesteld.

²⁾ Zelfs op Java, in enkele weinig bevolkte streken als de West- en Zuid-Preanger, zijn herhaaldelijk nieuwopgerichte ondernemingen — ondanks toegestane faciliteiten, als reductie op spoorwegtarieven e.d., — al spoedig weder gesloten moeten worden omdat het niet mogelijk bleek, ook tegen hoog loon, een voldoende aantal (vrije) koelies in dienst te behouden.

dun³⁾ en heeft een zoo gemakkelijk bestaan in haar vruchtbare land zonder winters en bij hare uiterst geringe behoeften, dat zij geen enkelen prikkel gevoelt om bij vreemden geregelden arbeid te zoeken en dit dan ook daadwerkelijk niet doet.

Deze situatie is overigens geenszins specifiek Nederlandsch-Indisch: in meerdere „oostersche” landen vindt men haar terug en telkens heeft men ook elders daarom dezelfde gedachte zien verwezenlijken, een zelfde belang met gelijksoortig middel zien verzekeren.

Het stelsel eener poenale sanctie op werkovereenkomsten als de hierbedoelde (juridisch daarenboven geijkt door groote criminalisten als wijlen Prof. Mr. G. A. van Hamel) zou dus — mits het vergezeld ga van krachtige waarborgen voor een deugdelijk toezicht op de behandeling der zooveel vaster verbonden werklieden en mits bij gewichtige gronden ten slotte niet elke mogelijkheid ontbreke om den band ook tusschentijds te slaken, — als stelsel nauwelijks eene zeer nadrukkelijke verdediging noodig hebben, ware het niet, dat sommige politici hier een kostelijk materiaal te hunnen nutte hadden bespeurd en er, dank zij krachttermen als „een schandelijk stelsel”, „een verkapte slavernij”, e.d., te zamen met een vlot gebruik van gebeurtenissen vooral uit de, inderdaad lang niet vlekkelooze, oudere ontwikkelingsperiodes van „Deli” stammende (die toch het *stelsel* niet deren kunnen), in geslaagd zijn het stelsel als zoodanig voor het tribunaal van veler menschelijk gevoel in discredit te brengen.

Onder deze omstandigheden mag van anders erover denkende zijde eene gelegenheid om zich te doen hooren niet verwaarloosd worden. Zulk eene gelegenheid biedt zich aan, nu kort geleden eene aanvulling der koelie-ordonnantie in den Volksraad werd behandeld, waarbij de Regeering ook de principieele zijde van het stelsel opnieuw aan de orde stelde.

Herinneren wij daartoe eerst aan de *wetgeving*. Wie de koelie-ordonnantie (K. O.) van 1915 ter hand neemt en zich niet blind staart op de speciale *sanctie* bij onrechtmatige niet-naleving van het contract (waarvan de plichtgetrouwe, nijvere, koelie niets merkt,⁴⁾ zoo min als de ondernemer, die zelf immers evengoed door de K. O. met eene poenale sanctie aan de naleving zijner contractueele verplichtingen verbonden is), die vindt daarin niet anders dan eene, aan de „oostersche” wereld en de bijzondere betrokken bedrijven aangepaste, formulering van volstrekt moderne, overal aannemelijke arbeidsvoorwaarden: de eisch van schriftelijke en van Overheidswege geconcludeerde overeenkomsten, waarin eene duidelijke omschrijving o.a. van den duur, het loon, den aard van den overeengekomen arbeid moet voorkomen, verder de plicht der werkgevers tot verstrekking van behoorlijke voeding en huisvesting, tot passende verpleging en behandeling bij ziekten of invaliditeit, tot kostelooze terugzending na afloop van het contract met het gezin naar het land van herkomst, en nog ettelijke meer. Daarnevens behelst de K. O. het recht van den koelie op tusschentijdsche ontbinding van het (hoogstens 3-jarige, bij reëngagement hoogstens 13-maandsche) contract in bijzondere gevallen: sedert de jongste wijzigingen zijn die gevallen dezelfde „gewichtige” en „dringende” redenen, die ook in de algemeene wet op het arbeidscontract (in het B. W.) als redenen tot ontbinding zijn gesteld. Dit alles staat, evenals ook de werving, onder het jaar op jaar intensiever geworden toezicht van den dienst der Arbeidsinspectie.

De *feitelijke* toestand is, dat onder de werking van het aldus georganiseerd systeem, alleen ter Oostkust

³⁾ De gezamenlijke oppervlakte van alle Buitengewesten is pl.m. 45 maal die van Nederland, de totale bevolking aldaar slechts pl.m. tweemaal die van Nederland en deze leeft dan nog grotendeels in enkele beperkte streken samengedrongen. Daartegenover behoort Java tot de dichtstbevolkte landen der aarde: gemiddeld 286 inwoners per KM².

⁴⁾ Ter Oostkust van Sumatra wisselt het percentage gestraften tusschen de drie à vijf procent.

van Sumatra (en een deel van Atjeh) gemiddeld normaal steeds een tweehonderdduizendtal menschen (op het geheele eiland Sumatra waren er begin 1927 ruim 286.000) die grootendeels op Java aan den zelfkant hunner maatschappij gebrek leden (de echte Javaansche *landbouwer* emigreert niet, tenzij hij eenige bijzondere innerlijke reden heeft om liever uit zijne omgeving te verdwijnen) een behoorlijk bestaan vinden, dat hen tot krachtige, weldoorvoede en gezonde werklieden omvormt, die beter gehuisvest zijn dan in hun *dessa's* en *kampongs* het geval was; die een medische en hygiënische verpleging genieten, welke eenig is in de arbeidsstrekken van het geheele oosten; die onder die p.s. allerminst „gebukt” gaan en van wie dan ook het groote meerendeel na ommekomst van het eerste contract nog een of meer malen reëngageert. Over het jaar 1925 werd aan de werklieden ter Oostkust van Sumatra aan loonen en werkpremies f 39 miljoen uitbetaald; in de moeilijkste oorlogsjaren, toen overal in Indië de grootste zwaarigheden met de voedselvoorziening werden ondervonden, legden de Delische maatschappijen tientallen miljoenen extra ten koste voor de regelde verstrekking van buitenlandse rijst¹⁾ aan hun koeliepersoneel, doordat die steeds tegen den ouden voor-oorlogsch prijs werd verstrekt. Bij de groote maatschappijen hebben de koelies recht op pensioen na langdurige dienstpraestatie en zijn er ondernemingsscholen voor de kinderen, ondernemingsbibliotheken voor het inlandsch personeel, e.d.m.

Gold het voorgaande alleen de werklieden, voor Indië *als geheel* was het resultaat van het systeem van veel meer omvattend gewicht en is de verdere belofte ervan voor de toekomst van nog onberekenbare waarde. Het maakte ontginning van ontzaglijke gebieden, totaal woesten, tevoren waardeloozen, grond tot welvarend cultuurland mogelijk: alleen in de Oostkust van Sumatra werden wildernissen van oerbosch en moeras tot een omvang van rond 800.000 H.A. in eenige tientallen jaren omgeschapen in vruchtdragend land, in het centrum waarvan een hoofdstad verrees met druk vertier, voorspoed voor alle groepen harer bevolking, imposante bouwwerken, op dezelfde plek waar een driekwart eeuw geleden nog de tijgers rondliepen in de rimboe en niemand aan eenige „toekomst” van het land dacht. Meer dan f 438 miljoen aan kapitalen werden blijkens het Kol. Verslag van 1926 door het arbeidssysteem daarheen en naar Atjeh gelokt en aldaar in den bodem gestoken.²⁾ Toenemende ontlasting van Java van het minst gezeten deel zijner bevolking in de al te dicht bevolkte streken, was een ander gevolg; — een verder: de verandering van een ouden „lastpost” voor den fiscus (hetgeen in de tijden vóór de groote cultures bijna *alle* eilanden buiten Java en Madoera waren) in een bron van belangrijke belastingbijdragen (enkele jaren geleden werd de jaarlijksche bijdrage der Oostkust aan den fiscus reeds op ongeveer f 10.000.000 benaderd, kort geleden becijferde de Delicourant alleen aan vennootschaps- en inkomstenbelastingen het aandeel der Oostkust zelfs op f 23.000.000, ongerekend nog de aanslag der zaken, die in de Oostkust werken, doch elders, o.a. te Batavia of te Soerabaja, worden aangeslagen); nog een ander gevolg: de beginnende „openlegging”, met gelijksoortige perspectieven, van menige andere landstreek, ook buiten Sumatra. En last not least: versterking van Nederland's positie als competent beheerder zijner koloniën tegenover het buitenland, aan

¹⁾ Zie hieromtrent het ook in andere opzichten gewichtige en lezenswaardige rapport van Dr. N. R. Pekelharing, hoofd der Afdeling Landbouwoeconomie bij het Dept. van Landbouw, Nijverheid en Handel, over de „landbouwtoestanden en vooruitzichten op Sumatra”, gepubliceerd in het tijdschrift *Teysmannia*, deel 30 (1919) blz. 487 e.v. speciaal blz. 500. De beschouwingen daarin over de waarde der p.s.-zelve zijn nog steeds actueel.

²⁾ Buiten de Oostkust van Sumatra zit nog een verdere f 100 miljoen aan ontginningskapitaal in de Buitengewesten in den grond.

hetwelk met wijs bestuursinzicht een belangrijk aandeel in het aldus aan de Buitengewesten toevertrouwd kapitaal werd gegund (daaronder Engelsch, Amerikaansch, Fransch, Belgisch, Japansch, Zwitsersch, Duitsch en ander kapitaal; ter Oostkust bijv. is enkel in de tabakscultuur bijna alles Nederlandsch kapitaal; in de rubbercultuur is meer dan de helft Engelsch, Amerikaansch en Fransch-Belgisch kapitaal en slechts 36 pCt. Nederlandsch en Indisch, ook in de thee is slechts de kleinste helft Nederlandsch) hetgeen krachtig heeft bijgedragen om het in vroeger tijden zoo vaak tot Nederland gerichte, gevaarlijke — en toen niet geheel ongegrond schijnende — verwijt te doen verstommen, dat het zich niet in staat toonde om de natuurlijke rijkdommen zijner uitgestrekte gebieden buiten Java, die ten bate der gansche wereld behoorden te komen, tot ontginning te brengen en dat het dus die landen niet waard was.

Een voorwaar veelvoudig en machtig resultaat van voornamelijk Nederlandsche durf, geestkracht en inzicht.

Doch men moet er goed aan vasthouden, dat dit alles bereikt kon worden *enkel en alleen dank zij den „sleutel” der poenale sanctie*: — zonder de daardoor verkregen arbeidszekerheid geen duren aanvoer van werklieden van buitenaf, zonder werklieden van buitenaf in het geheel geen werklieden, want plaatselijk zijn er geen, zoolang niet door kolonisatie voldoende dichte plaatselijke bevolkingen geschapen zijn en dit gaat niet in een van te voren vastgestelden, „korten” tijd: dwang is daarbij natuurlijk geheel uitgesloten. Men zou dus verwachten, dat het koloniaal landsbestuur, zulks inziende, natuurlijk wel op alle wijzen, door versterking van toezicht, verscherping van wetgeving, als anderszins, verbetering zou zijn blijven brengen in *feitelijke toestanden*, welke het onbehagelijk mocht achten, maar met alle kracht en met feillooze continuïteit zou hebben vastgehouden aan het *systeem* zelf, ten minste zólang tot kolonisatie de bevolkstoestanden zou hebben veranderd of tot een secure vervanging zou zijn ontdekt. Maar aldus is het allerminst gegaan. Integendeel kan men zonder veel overdrijving zeggen, dat, terwijl vroeger het redelijk inzicht overwoog, de latere geschiedenis der p.s. eene lange worsteling was van de naast belanghebbenden (om wier particulier belang het voor den Staat bij de handhaving of intrekking der publiekrechtelijke sanctie juist niet allereerst behoorde te gaan) met Overheden, die zich om gevoelsmotieven van dien „sleutel” volgaarne ontdaan zouden hebben.

En ook thans weder schijnt een dergelijk tijdperk aangebroken. Tot goed begrip van wat er thans staat te geschieden, moet echter een korte terugblik op de vroegere perioden voorafgaan.

Mr. F. J. H. COWAN,
Oud-Directeur van het Departement
van Justitie in N.-Indië.

(Wordt vervolgd).

BELASTING VAN NEDERLANDERS IN DEN VREEMDE.

Naar aanleiding van het artikel van den heer Roese-gaarde Bisschop in No. 628 van 11 Januari, waarin deze mij eenige keeren betreft, veroorloof ik mij de volgende opmerkingen te maken.

Mr. Bisschop stelt het een paar malen voor, alsof ik voor de persoonlijke belastingen het beginsel, dat de Staat van domicilie in de eerste plaats heft, zoude willen vervangen door het nationaliteitsbeginsel. Hij heeft voor die voorstelling van zaken geen enkele reden. Geheel vereenigde ik mij met de opvatting van de Volkenbondcommissies, dat bij persoonlijke belastingen het domicilie op den voorgrond moet staan. Maar noch de wetenschap noch de practijk, noch de Volkenbondcommissies hebben de nationaliteit daarbij ooit geheel uitgeschakeld en er kunnen omstandigheden zijn voor een land om die weer wat meer, naast het domicilie, op den voorgrond te brengen. „Gij bemoeilijkt daarmede internationale overeenstemming in zake belastingregelingen”, zegt Mr. Roose-

gaarde Bisschop. Mijn antwoord is, dat dit nog door niemand is aangetoond. Een afwijking van door de Volkenbondcommissie ontworpen regels geeft het wetsontwerp-de Geer niet. Behalve Engeland heeft geen land reden onze regeling na te volgen; Engeland doet feitelijk reeds in hoofdzaak wat Mr. de Geer wil. Ja, het belast in sommige gevallen Engelschen, die hier in hun arbeid hun hoofdmiddel van bestaan hebben — en dus in onze regeling geheel vrij zouden vallen — wegens hun uit Engeland getrokken inkomsten hooger, dan wanneer ze in Engeland gebleven waren.

Nederland zal er evenwel *niets en nog eens niets* tegen hebben, als alle andere landen de regeling-de Geer voor hun burgers overnemen, als ze dat noodig hebben om niet langer te bevorderen, dat de genieters van in het Vaderland gemaakte fortuinen verhuizen naar landen met een onbillijker belastingstelsel of een onsolieder financieezen.¹⁾

Het ware de moeite waard om de commissies van Savants en van Experts van den Volkenbond eens te raadplegen over het ontwerp-de Geer (gelet op onze omstandigheden). Ik houd mij ervan overtuigd, dat de leden (met uitzondering wellicht van die uit landen, die op onze rijke renteniers azen), allen zouden zeggen: „De Nederlandsche Regeering heeft groot gelijk”.

De heer Roosegaarde Bisschop komt natuurlijk weer, evenals Mr. van Emmen Riedel in zijn brochures, evenals ook de Internationale Kamer van Koophandel en vele schrijvers van particuliere brieven, met het dreigement, dat de door de wet getroffen zich toch door naturalisatie zullen onttrekken. Het spijt mij telkens weer, dat juist Nederlanders in het buitenland en hun vertegenwoordigers hier te lande zulk een armzaligen dunk hebben van het gros der verhuisde Nederlanders, die onder de wet zullen vallen. Mr. Riedel geeft zelfs te verstaan, dat de algemeene opvatting van die lieden, is, dat ons land hun erg dankbaar moet zijn, dat ze zich al niet lang aan het onderdaanschap van dat armzalige landje met zijn slecht klimaat, zijn slechte Regeering, en zijn bekrompen opvattingen hebben onttrokken. En dat Nederland dus erg moet oppassen, die warme vrienden van de Natie niet geheel te verliezen.

Gelukkig heb ik ook andere uitingen gehoord, die meer behoorlen bij de Nederlanders in het buitenland, gelijk Minister de Geer zich die heeft gedacht, toen hij de zaak aanpakte. Een oude dame, bijv. weduwe van een hoog staatsambtenaar, liet mij weten, dat het haar weliswaar lang niet onaangenaam was geweest, toen zij, naar het buitenland verhuisd, gemerkt had, dat aldaar door haar een aardigen duit aan belasting werd uitgespaard, maar dat zij de Geer's voorstel volkomen billijk achtte en het alleszins juist achtte, dat niet langer het, anders dan voor uitoefening van bedrijf of beroep, naar elders verhuizen zoude worden bevorderd door aan zoo'n verhuizing van staatswege groote financieele voordeelen te verbinden. Zoo zijn er gelukkig meer, ja, zoo denkt naar mijn overtuiging de meerderheid der belanghebbenden, al vinden zij geen aanleiding de anderen in het publiek tegen te spreken en den Minister openlijk te steunen. Laten, wie van zuiver materialistische gemoedsstemming zijn, toch bedenken, dat Nederlandsche regeerders nergens minder door worden beïnvloed dan door dreigementen. Nog te minder, wanneer het dreigement daarin bestaat, dat Nederland een paar onderdanen zal verliezen, die over hun land denken zooals Mr. Riedel van de meesten veronderstelt.

¹⁾ Een Zwitsersch blad heeft ons daarmede reeds *gedreigd*. Het kan onze regeering en fiscus ijskoud laten, of men in Zwitserland doelloos papier wil vuil maken; en de Zwitsers, die hier hun domicilie hebben eveneens, zelfs de renteniers als er die onder zijn; ten minste wanneer Zwitserland ook aftrek van de Hollandsche belastingen toestaat, zooals het ontwerp-de Geer aftrek van de Zwitsersche toestaat (ook van de kantonnale).

Mr. Roosegaarde Bisschop is vooral ontstemd over de verandering in zake de Successie. En waarom? Omdat Engeland en zijn Dominions zulke waanzinnige regelingen hebben, die tot dubbele en driedubbele belasting leiden, dat zelfs de erven van Nederlanders, die gewoon thuis zijn gebleven, er soms ergerlijk de dupe van worden. Laat nu niet ook nog Nederlanders, die naar Engeland verhuisden, in de laatste tien jaar dupe daarvan worden, zoo redeneert hij. Mij dunkt er was meer reden voor Mr. Bisschop geweest om in een Engelsche courant zijn mede-ingezetenen te wijzen op de alleronrechtvaardigste regeling der zaak in Engeland en Dominions en middelerwijl in een Nederlandsche courant zijn landgenooten te waarschuwen tegen het bezit van in Engeland geregistreerde obligatiën of aandelen, voorals als die Zuid-Afrikaansche ondernemingen betreffen, dan dat hij de Nederlandsche regeering komt aansporen hare ontwerpen in te richten, zóó dat de Engelsche fiscus alles en de Nederlandsche — ook als dit billijk is — niets ontvangt. Waarom moet onze fiscus altijd het loodje leggen? Juist die Engelsche regeling leert, waartoe men komt, als men met alle onbillijke en verouderde regelingen van andere landen rekening houdt. Onze Successiebelasting is, in wezen, een belasting van erfgenamen; de progressieregeling toont zulks ten duidelijkste aan. Waar de erfgenamen wonen, moet dus het criterium zijn voor de vraag, wanneer er betaald moet worden. Minister de Geer zal ons nog wel eens een regeling brengen, die geheel daartoe leidt. Voorloopig betreft hij een aantal hier wonende erfgenamen in de belasting, die tot nu toe vrij zouden geweest zijn, omdat hun Nederlandsche erflaters tijdens hun dood in het buitenland woonden, wellicht eerst een paar weken tevoren daarheen verhuisden. Een halve stap doet de Geer in deze, maar ééne in hoofdzaak in de goede richting.

Hierboven sprak ik over de Volkenbondcommissies. Nog een enkel woord naar aanleiding daarvan.

De tegenstanders van de Geer's wetsontwerp doen hun uiterste best om aan te toonen, dat dat voorstel in strijd is met de opvattingen van de Volkenbonddeskundigen. Men heeft met die critiek tegenwoordig een aardige kans op succes. Want wie zoude iets, dat van den Volkenbond komt, niet als de laatste wijsheid aanvaarden?

Het is intusschen jammer, dat, al halen deze critici van het wetsontwerp ook de uitspraken van het Comité des Savants en die van het Comité des Experts op zichzelf juist aan, die aanhalingen niets zeggen, omdat zij geheel buiten de kwestie staan. Naar wat streefden de beide Volkenbondcommissies? Naar voorkoming van dubbelbelasting en naar tegengaan van de Evasion fiscale.

Nu kan men op twee gronden persoonlijke belastingen heffen: op grond van de nationaliteit en van het ingezetenschap. Geschiedt het eene door het eene land en het andere door het andere land, dan kan men dubbelbelasting — tweemaal betalen van hetzelfde — krijgen. De landen moesten om dit te voorkomen dus uitmaken, wie van beide in dat geval den voorrang heeft. En zoowel de Savants als de Experts maakten uit, dat het éerst voor oplegging van een persoonlijke belasting naar het inkomen in aanmerking komt, het land waar iemand woont; dit mag daarin niet belemmerd worden. Maar ze maakten *niet uit*, dat het land van nationaliteit van een onderdaan elders wonende, persoonlijk belastingen niet mocht heffen.

Integendeel, in de conclusies van de Experts vindt men uitdrukkelijk uitgesproken, dat de Staten vrij blijven lieden van hunne nationaliteit in persoonlijke belastingen te betrekken, indien en voorzoover zulks elders niet geschiedt. Er is dus in de conclusies niets anders uitgemaakt dan, dat indien en voorzoover twee landen ieder krachtens een ander beginsel mochten willen belastingen, het land van domicilie den voorrang

heeft en het land van nationaliteit op het nagras komt.

Geheel duidelijk is het bovenvermelde deel der resoluties niet. Er staat, dat het land van nationaliteit kan heffen, van het gedeelte, hetzij van het totaalinkomen, hetzij van het vermogen of kapitaal, dat niet volgens de voorafgaande regels getroffen wordt. Er is dus in het bijzonder gedacht aan de gevallen, dat het land van domicilie heel-en-al geen inkomstenbelasting heft of dat het zekere deelen van het inkomen van zijn inkomstenbelasting vrijlaat, bijv. pensioenen of rente van nationale schuld. Bijzondere aandacht is niet gegeven aan het geval, dat het land van domicilie een lage inkomstenbelasting heft en het andere land een hoogere. En dat is niet te verwonderen. De meesten der vertegenwoordigde naties hadden geen belang erbij — eerder het tegendeel soms — dat daarover gesproken werd.

Het ligt echter in de reden, dat ook in dat geval het land van nationaliteit mag heffen, mits het ook dan het land van domicilie laat voorgaan door het eerst te laten nemen, wat het noodig meent te hebben uit een inkomsten- of vermogensbelasting, en dat bedrag niet nog eens te nemen. Heft land A., het land van domicilie, van f 10.000, f 200 en land B., land van nationaliteit, f 350, dan is het doel der regeling, dat aan land A. zijn f 200 voor alles verzekerd zijn, en dat de belastingplichtige dat bedrag niet nog eens betaalt, maar het heeft met dubbelbelasting niets te maken als land B. ook nog zijn resteerende f 150 krijgt van zijn onderdaan. Het kan toch zeker niet in de bedoeling liggen, dat land A., door bijv. een half per mille van een belangrijk inkomen te vragen, zijn ingezetenen van vreemde nationaliteit immuun zoude kunnen maken voor de belastingen van hun vaderland en zich dus tot een soort van asyl van rijke burgers van de geheele overige wereld zoude kunnen maken. Zulk een dwaasheid kan men den heeren Experts van den Volkenbond, die zooveel voor het economisch herstel doet, niet in de schoenen schuiven. Vandaar dat ik hierboven mij geheel gerust betoonde ter zake van hun oordeel over het ontwerp-de Geer.

Dat er aan deze zijde van de conclusie geen bijzondere aandacht is gewijd, is geen wonder. Men tracht naar internationale overeenstemming, waar beide — of alle partijen belang hebben bij wederkeerigheid van behandeling, niet waar de belangen van den eenen staat uitsluitend in de eene, die van den anderen uitsluitend in de andere richting zijn; in die gevallen moet elk land zichzelf helpen, zoo goed het kan. Een uitdrukkelijke constatering, dat ook in geval het land van nationaliteit meer heft dan het land van domicilie, het eerste land zijn onderdanen voor dat meerdere kan treffen, wordt dus niet gevonden. Maar men kan zeker zijn, dat een Nederlandsche expert zijn medewerking aan de conclusie niet had verleend, ware bedoeld, dat zulks uitgesloten is.

Men kan dus gerust zijn: van verloochenen door den Minister van Financiën van den Nederlandschen expert — trouwens den Directeur-Generaal van de belastingen, die hem in dezen adviseert — is geen sprake.

Wat de évasion fiscale aangaat, waarover de Savants en Experts van den Volkenbond overlegden, en conclusies vaststelden, hiermede is practisch iets anders bedoeld dan de belastingvlucht, d.i. de verplaatsing van domicilie om aan aanslagen in de belasting te ontkomen. Zij betrof alleen de pogingen, door velen aangewend om een deel van hun inkomen of vermogen aan de aanslagen, die zij terecht krijgen, te onttrekken en voorts de pogingen van velen om hun roerend goed door verplaatsing aan executies te onttrekken en aldus hun aanslagen onbetaald te laten. Geen wonder, want in zake de belastingvlucht hebben de verschillende landen veel te uiteenlopende belangen.

VAN GIJN.

DE SUIKERHANDEL IN 1927.

In het begin van het afgelopen jaar verkeerden de suikermarkten in vaste stemming. De bietoogsten in Europa waren ten gevolge van ongunstige weersgesteldheid tegengevallen en leverden ongeveer 600.000 tons minder suiker op dan in het voorafgaande jaar, terwijl de President van Cuba den toen binnen komende suikeroogst tot maximum 4.500.000 tonnen beperkt had, hetgeen ca. 400.000 tonnen minder was dan de laatste oogst. Overal heerschte vertrouwen in de suikermarkt en algemeen werden tegen den zomer hogere prijzen verwacht. Voor de zomermaanden werd zelfs eene suikerschaarschte voorspeld, wanneer niet flinke aanvoeren uit Java de positie zouden ontspannen. Onder deze omstandigheden was op de suikermarkt bijna iedereen haussier.

Dit was de toestand toen tegen midden Maart groote likvidaties op de New Yorksche termijnmarkt eene gevoelige daling der noteringen veroorzaakten. Spoedig bleek, dat deze termijnverkoop voor een groot gedeelte verband hielden met financieele moeilijkheden, waarin de groote Japansche firma Suzuki & Co. — tevens de grootste suikerkooper en exporteur op Java — geraakt was. Het vermoeden, dat deze firma nog groote posten Javasuiker onverkocht zou hebben en de onzekerheid hoe dit kwantum aan de markt gebracht zoude worden, werkten deprimeerend. Dit viel ongeveer samen met F. O. Licht's publicatie zijner raming van den bieuftuitzaai in Europa, die eene toename van ruim 10 pCt. t.o.v. het voorafgaande jaar aanwees, terwijl eene verdere toename der bietsuikerproductie te verwachten was uit een hooger rendement, hetgeen immers in het vorig jaar beneden het gemiddelde gebleven was.

Deze feiten waren voldoende om het vertrouwen in hogere suikerprijzen in vele kringen te schokken, terwijl ook andere, alhoewel reeds lang bekende factoren, zooals het vooruitzicht van een grooten Javaoogst, in eens zwaar gingen wegen. Koopers werden dientengevolge hoe langer hoe gereserveerder en speculanten moesten bij gebrek aan onvoldoende baissesposities met dekkingsbehoeften vaak in eene onwillige markt verkoopen forceeren. Zoo trad na een tijdelijk herstel einde Mei een nieuwe daling in en bereikten suikerprijzen in Amerika begin Augustus hun laagsten stand met 4,40 d.c. voor Spot Centrifugals en 2,11/16 d.c. c. & fr. New York voor spoedig aankomende Centrifugals. Berichten over een hernieuwd en krachtiger ingrijpen der Cubaansche Regering ten opzichte van toekomstige oogstbeperking gaven dan wederom steun aan de markten en de prijs voor Spot Centrifugals te New York steeg in September tot 4,86 d.c., terwijl de c. & fr. prijs weer boven 3 d.c. kwam om dan tot einde van het jaar tusschen 3 d.c. en 2,13/16 d.c. te blijven fluctueeren.

En blijvend herstel trad dus niet in, alhoewel de plannen van den President van Cuba intusschen vasten vorm aangenomen hadden en tot de bekende Tarafa wet d.do. 4 October geleid hebben, waarvan de origineele text opgenomen werd in No. 619 der E.-S. B. d.do. 9 November. In het kort zij hier alleen vermeld, dat volgens deze wet den President van Cuba de bevoegdheid gegeven werd elk jaar den datum voor het begin der suikercampagne en den omvang van den suikeroogst vast te stellen, waarbij hij zich zal laten voorlichten door eene commissie van vijf deskundigen. Tegelijkertijd zal bepaald worden hoeveel van den oogst voor consumptie op het eiland, hoeveel voor export naar de Vereenigde Staten en hoeveel naar andere landen disponibel zal zijn. Terwijl de verkoop van het voor de Vereenigde Staten bestemde kwantum vrij blijft, zal de voor andere landen bestemde suiker voor rekening van planters verkocht en verscheept worden door bemiddeling van eene op te richten exportvereniging. In November kwam Kolonel Tarafa, ontwerper der nieuwe wet en tevens eerste Voorzitter der Commissie van Advies, persoonlijk naar Europa om met belanghebbenden bij de sui-

kercultuur in de grootste Europeesche productielanden alsmede met het bestuur der Vereenigde Java Suiker Producenten te onderhandelen over een gemeenschappelijk optreden ter beteugeling van overproductie. Over het algemeen werden in de te Parijs, Amsterdam en Berlijn gehouden conferenties de voorstellen van Kolonel Tarafa sympathiek ontvangen en nu blijft af te wachten wat daaruit geboren zal worden.

Het schijnt zoo goed als zeker te zijn, dat de Cuba-oogst dit jaar op 4 millioen tonnen gelimiteerd zal worden tegen 4.500.000 en 4.885.000 tonnen in de beide voorafgaande jaren.

Het mag verwondering baren, dat tegen veler verwachting in de suikermarkten nog niet krachtiger gereageerd hebben op de Cubaansche restrictiepolitiek, maar na de opgedane ervaringen en ruim voldoende voorraden blijven raffinadeurs eene van de hand in den mond politiek volgen en zijn speculanten nog huiverig zich à la hausse te engageren. Ook de voor de deur staande aanvoeren uit den nieuwen Cuba-oogst zijn van remmenden invloed.

De fluctuaties in den prijs van Spot Centrifugals in New York waren gedurende de 12 maanden van het jaar als volgt:

	Laagste noteering	Hoogste noteering
Januari.....	4.90	5.21
Februari.....	4.83	4.99
Maart.....	4.65	4.93
April.....	4.55	4.90
Mei.....	4.74	4.90
Juni.....	4.46	4.83
Juli.....	4.46	4.58
Augustus.....	4.40	4.77
September.....	4.74	4.86
October.....	4.55	4.74
November.....	4.52	4.71
December.....	4.52	4.65

Het suikerverbruik in de Vereenigde Staten viel tengevolge van den slechten zomer niet mede. De volledige cijfers over het kalenderjaar zijn nog niet bekend, doch volgens F. O. Licht bedroeg de consumptie van September 1926 tot Augustus 1927 3.170.313 tonnen tegen 3.147.254 tonnen in de voorafgaande periode.

Op Java — na Cuba het grootste productieland van exportsuiker — waren in het begin van het jaar reeds ca. 1.900.000 tons van den in Mei beginnenden oogst door planters vooruit verkocht tot prijzen oplopende van f 16¼ tot f 20 per 100 KG. basis witte suiker No. 25 en hooger. Nadat de V.J.S.P. in Januari nog eenige verkoopen konden afsluiten tot f 20½, bepaalde zich de Javamarkt maandenlang tot het verhandelen van tweedehandsch partijen tot gestadig afbrokkelende prijzen. In dit tijdvak bracht de val der reeds genoemde firma Suzuki & Co. de gemoederen vooral op Java in beroering, totdat bekend werd, dat eene combinatie van Japansche banken de door deze firma met de V.J.S.P. en anderen afgesloten suikercontracten zoude overnemen. De afwikkeling daarvan had dan ook zonder stoornis plaats, al drukten de hieruit voortspruitende verkoopen vaak de verschillende markten. Eerst in het begin van Augustus kwamen de Javaproductenten weer aan de markt en verkochten ruim 100.000 tonnen tot prijzen varierende van f 16 tot f 16¼ basis No. 25 en hooger. Daarop volgden verdere afdoeningen van restant oogsten tot f 16 en eene fractie lager totdat in December de laatste verkoopen van de V.J.S.P. plaats vonden tot f 15½ voor No. 25 en hooger. Dank zij de groote en gunstige vooruitverkoopen van de V.J.S.P. werd voor den oogst 1927 de zeer bevredigende doorsneeprijs bedongen van f 16,18 per 100 KG. basis kristal.

De Javaoogst leverde bij een 3,1 pCt. grooteren aanplant dan in 1926 2.348.000 tonnen op tegen 1.983.000 tonnen in 1926, toen het rendement zeer tegen viel, en 2.300.000 in 1925. Het rendement per bouw bedroeg volgens het Archief van de Suikerindustrie

in Nederlandsch-Indië in 1927 145,6 picols, tegen 126,7 en 148,4 in de beide voorafgaande jaren. Voor 1928 is de aanplant met 4,4 pCt. uitgebreid en mag bij gunstig weer, met het oog op eene bijzondere rietselectie, een zeer groote oogst verwacht worden.

De verkoopen uit den Javaoogst 1928 waren reeds in November en December 1926 begonnen op eene basis van f 18 tot f 18½ voor No. 25 en hooger, waartoe ca. 400.000 tonnen door de V.J.S.P. afgesloten konden worden. Gedurende het geheele jaar 1927 kwamen zoo goed als geen verkoopen meer tot stand. Wel werden tegen het einde van het jaar herhaaldelijk biedingen uitgebracht op basis van f 15 tot f 15½ voor No. 25 en hooger, doch deze werden door de V.J.S.P. geweigerd. Slechts enkele kleine partijtjes zijn tot f 16 met outsiders afgesloten.

De suikervenscheppingen van Java van Januari t.m. November (de December cijfers zijn nog niet bekend) waren in vergelijking met de beide voorafgaande jaren als volgt:

	1927	1926	1925
	tonnen van 1016 KG.		
Nederland & f.o.	34.885	43	22.507
Engeland	10.400	—	26.302
Frankrijk	40.132	700	31.092
Duitschland	27.973	10	6.210
Dantzig	1.000	—	—
België	5.955	300	10.551
Noorwegen	—	—	1.060
Denemarken	—	—	800
Portugal	—	—	3.198
Italië	300	—	—
Griekenland	7.018	—	20.005
Baltische havens	—	—	1.844
Zwarte zeehavens	—	—	23.542
Turkije	—	—	3.850
Overige Levant.....	—	—	1.410
Port-Said, Suez & Alexandrië			
& f.o.	46.413	5.400	106.132
Amerikaansche Oostkust....	200	—	—
Totaal bewesten Suez..	174.276	6.453	258.503
Britsch Indië	713.976	676.322	680.551
Aden	9.211	2.969	3.325
Wladiwostock	5.905	2.860	1.502
Arabië	399	531	80
Perzië	200	—	—
Penang	21.957	18.513	17.124
Singapore	75.117	75.402	86.896
Siam	26.237	29.557	36.342
Saigon.....	4.488	1.749	752
Dairen.....	159	2.090	11.045
China	160.574	156.823	195.765
Hongkong	174.769	182.923	199.422
Japan & Formosa	376.738	420.162	398.006
Philippijnen	163	—	159
Zanzibar.....	1.202	100	350
Australië	255	51	15
Nieuw-Zeeland.....	18.396	—	—
Sandoken	30	94	—
Totaal	1.764.052	1.576.599	1.889.837

Er ging dus weer veel meer Javasuiker naar het Westen dan in 1926.

De Bietsuikeraanplant in Europa werd met 14 pCt. uitgebreid. Volgens de laatste taxatie van F. O. Licht heeft de oogst opgebracht:

	1927/28	1926/27	1925/26
	tonnen	tonnen	tonnen
Duitschland	1.665.000	1.657.088	1.595.161
Tjsecho-Slowakije.....	1.265.000	1.031.489	1.487.920
Oostenrijk	110.000	79.686	78.145
Hongarije	190.000	175.086	166.286
Frankrijk	870.000	705.126	746.913
België	300.000	233.421	332.170
Nederland	260.000	286.125	306.970
Denemarken	145.000	150.000	182.000
Zweden	145.000	20.871	204.497
Polen	600.000	562.790	588.756
Italië	280.000	313.738	182.000
Spanje.....	220.000	245.000	250.000
Andere landen	578.000	481.860	300.000
Totaal Europa zonder Rusl.	6.628.000	5.942.280	6.420.818
Rusland	1.500.000	983.000	1.180.000
Europa incl. Rusland.....	8.128.000	6.925.280	7.600.818

De consumptie viel ook in de meeste Europeesche landen tegen totdat in October eene verblijvende toeneming te constateeren viel, die in November aanhield.

De Engelsche Board of Trade statistiek over het afgelopen jaar vergeleken met het voorafgaande luidt:

	Jan./Dec. 1927 tonnen	Jan./Dec. 1926 tonnen
Import Ruwsuiker	1.175.423	1.066.128
„ Geraffineerd	471.197	698.949
Totaal	1.646.620	1.765.077
Opbrengst Raffinaderij.....	880.040	788.022
Totaal binnenlandsch verbruik	1.541.111	1.628.329
Totale Export.....	90.781	81.448
Voorraad 31 December.....	—	361.950

Hierbij dient gevoegd te worden het verbruik van binnenlandsche bietsuiker, waarvan de cijfers echter nog niet bekend zijn.

De gebeurtenissen in de overige landen geven geen aanleiding tot afzonderlijke bespreking, aangezien hiervan geen bijzondere invloed op de wereldmarkt uitging.

De gespecificeerde raming van Willett & Gray van de wereldoogsten in 1927/28 vergeleken met de producties in de beide vorige jaren werd in het Nummer 624 der E.-S. B. van 14 December jl. gepubliceerd. Na rectificatie van de voor den Europeeschen bietoogst aangenomen cijfers komt men tot de volgende totalen:

1927/28	24.724.000 tonnen
1926/27	23.590.867 „ en
1925/26	24.583.909 „

De productie van 1927/28 zoude dus ongeveer gelijk zijn aan die van twee jaren geleden. Bij eene normale toeneming der consumptie houden deze cijfers niets verontrustends in, waar ook de zichtbare voorraden, zooals uit de hier volgende statistiek van C. Czarnikow blijkt, niet veel van de beide voorafgaande jaren verschillen:

	1927/28 tonnen	1926/27 tonnen	1925/26 tonnen
Duitschland 1 Dec.	996.000	993.000	1.049.000
Tsjecho-Slowakije 1 Jan. '28..	846.000	611.000	934.000
Frankrijk 1 Dec.	450.000	399.000	379.000
Nederland 1 Dec.	199.000	212.000	173.000
België 1 Dec.	165.000	129.000	169.000
Polen 1 Dec.	229.000	220.000	212.000
Engeland 1 Jan. '28 Geïm- porteerde suiker.....	224.000	353.000	432.000
Engeland 1 Jan. Binnenl. suiker	54.000	27.000	—
Europa	3.163.000	2.944.000	3.348.000
V. S. Atl. havens 11 Jan. '28	191.000	161.000	76.000
Cuba 7 Jan. '28	192.000	46.000	172.000
Totaal.....	3.546.000	3.151.000	3.596.000

Buitendien wordt het ietwat hogere cijfer dezer voorraden waarschijnlijk ruimschoots gecompenseerd door kleinere onzichtbare voorraden.

De onberekenbare factor blijft echter de omvang van het wereldverbruik. Ware de consumptie vooral in de eerste negen maanden van het afgelopen jaar niet zoo tegengevallen, dan zouden de aan het begin van dit verslag vermelde gebeurtenissen waarschijnlijk niet zulk een blijvend deprimeerenden invloed op de suikermarkten uitgeoefend hebben.

Ook zullen alle bij suikercultuur en suikerhandel geïnteresseerden met belangstelling afwachten, wat het practisch resultaat zal zijn van de onderhandelingen, die Kolonel Tarafa uit Cuba met producenten in Europa gevoerd heeft.

A. V.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand December 1927, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van December 1926.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 39.811.800 op tegen f 39.229.200 in December 1926 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van

f 582.600. De totale opbrengst overtrof de raming met een bedrag van f 436.100.

De totale opbrengst van 1927 bedroeg f 503.209.600, zijnde f 14.026.500 méér dan de opbrengst van het daaraan voorafgaande jaar, terwijl de raming in het tijdvak Januari t.m. December 1927 met een bedrag van f 30.701.000 werd overschreden. Ook bij eene nadere analyseering der verschillende opbrengstcijfers blijkt, dat de loop der middelen in 1927 alleszins bevredigend kan worden geacht. De opbrengst van verreweg de meeste middelen steeg zoowel boven die van het jaar 1926 als boven het geraamde opbrengstcijfer, dikwijls met aanzienlijke bedragen. Alleen de wijnen en de gedistilleerdaccijns, de successierechten, de domeinen, de opbrengst der Staatsloterij en de jacht- en visscherij-akten maakten hierop eene uitzondering; de beide laatste middelen bleven zoowel bij de opbrengst van het vorige jaar als bij de raming ten achter; de drie eerstgenoemde middelen konden alleen de opbrengst van het vorige jaar niet bereiken, doch gaven wel meer dan het voor 1927 geraamde bedrag, terwijl eindelijk de domeinen wél eene hogere inkomst dan het vorige jaar te boeken gaven, doch bij de raming ten achter bleven.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout- en de gedistilleerdaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de belasting op rijwielen, de registratierechten, de domeinen en de jacht- en visscherijakten in December 1927 een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de vermogensbelasting, de dividend- en tantièmebelasting, de geslacht-, de wijn-, de bier-, de suiker- en de tabakaccijns, de zegelrechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden. Hoewel dus de onderscheidene middelen een verschillend beeld vertoonden, week de totale opbrengst slechts weinig van die van December 1926 af.

Wat de grondbelasting betreft, valt hierbij op te merken, dat in de maand December de einduitkeering pleegt plaats te hebben van de bemalingsbelasting en van de provinciale- en gemeentepcenten betreffende den loopenden dienst (thans ten bedrage van respectievelijk f 112.100, f 5.194.000 en f 11.890.300), welke uitkeering de opbrengst over December met f 339.700 overtrof. De totaalopbrengst der grondbelasting bedroeg in 1927 f 744.700 meer dan in 1926; de raming werd met f 1700 overschreden.

De personeele belasting bleef zich in stijgende lijn bewegen en gaf ditmaal f 459.800 méér te boeken dan in December 1926, welk surplus te danken is aan snellere invordering van den loopenden dienst. Gerekend over twaalf maanden vertoonde 1927 een accres van f 1.386.900 boven het vorige jaar en een van f 911.500 boven het voor 1927 geraamde opbrengstcijfer.

De inkomstenbelasting leverde, in tegenstelling met de vorige maand, ditmaal weer méér voor de schatkist op. De vooruitgang bedroeg f 1.362.300, een niet onaanzienlijk bedrag. Door dit gunstig resultaat steeg de totale opbrengst van 1927 f 4.039.000 boven die van het voorafgaande jaar, terwijl de raming met f 4.860.900 werd overtroffen. Bij vergelijking van de ontvangsten over de twaalf maanden van 1926 en 1927 blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden onderverdeeld:

	Jan. t/m. Dec. 1926	Jan. t/m. Dec. 1927
1923/24....	f 7.559.100,—	—
1924/25....	„ 7.484.100,—	f 2.821.200,—
1925/26....	„ 48.093.300,—	„ 4.710.800,—
1926/27....	„ 35.685.500,—	„ 59.825.500,—
1927/28....	„ —	„ 35.503.400,—
Totaal.	f 98.822.000,—	f 102.860.900,—

Nauwkeurige vergelijking van beide staatjes doet zien, dat ook in het afgelopen jaar de snellere invordering haar invloed heeft doen gevoelen. Op het dienstjaar 1926/1927 werd ruim f 11.700.000 méér

ontvangen dan op het overeenkomstige dienstjaar (1925/1926) in het vorige jaar, welk voordeelig verschil wel niet geheel als een gevolg van verhooging der aanslagen zal kunnen worden beschouwd. Toch krijgt men den indruk, dat de factor der snellere invordering aan beteekenis begint te verliezen; de oudere dienstjaren brachten in het afgelopen jaar minder op, terwijl het loopende dienstjaar (1927/1928) vrijwel evenveel opleverde als het dienstjaar 1926/1927 in 1926.

De vermogensbelasting liep in opbrengst terug (met *f* 683.100). Het negatieve verschil houdt echter ongetwijfeld verband met de positieve verschillen, die in vorige maanden konden worden geconstateerd. Ten gevolge van de gewijzigde betalingsregeling viel in het afgelopen jaar op dit middel weinig peil te trekken. Vergelijkt men echter de jaarcijfers over 1926 en 1927, dan blijkt het afgelopen jaar een surplus van *f* 804.000 boven het daaraan voorafgaande te hebben opgeleverd. Ook de raming werd in 1927 overschreden (met *f* 757.700).

De dividend- en tantiëmebelasting liep ditmaal in opbrengst terug. Het nadeelig verschil ad *f* 319.700 is evenwel van toevalligen aard en wordt ruimschoots gecompenseerd door de hogere ontvangsten, die in verscheidene voorafgaande maanden van 1927 konden worden geboekt. Gaat men dan ook de jaarcijfers na, dan blijkt de opbrengst van 1927 *f* 561.500 te zijn uitgekomen boven die van het jaar 1926, terwijl het voor 1927 geraamde bedrag met *f* 4.443.700 werd overschreden. De veronderstelling is niet gewaagd, dat de verbetering in de bedrijfsresultaten van vele ondernemingen, die in de jaaroverzichten der beide vorige jaren kon worden geconstateerd, ook in 1927 nog niet tot stilstand is gekomen.

De invoerrechten brachten ditmaal méér voor de schatkist op (*f* 184.600 meer), terwijl ook het statistiekrecht eene, zij het niet belangrijke stijging in opbrengst te zien gaf (van *f* 9700). Gerekend over twaalf maanden was de opbrengst van beide middelen eveneens zeer bevredigend. De opbrengst van het vorige jaar werd met resp. *f* 1.474.800 en *f* 218.700 overschreden en de voor 1927 geraamde bedragen met onderscheidenlijk *f* 1.218.900 en *f* 359.100.

De accijnzen maakten in de afgelopen maand een minder goed figuur. Alleen de zoutaccijnzen en de gedistilleerdaccijnzen maakten hierop eene uitzondering. Eerstgenoemd middel gaf een meerdere inkomst van *f* 4100, waarvoor een bepaalde oorzaak niet aanwijsbaar is; laatstgenoemde belasting bracht *f* 240.300 méér in de schatkist, welk verschil eveneens aan toevallige omstandigheden is toe te schrijven. De overige accijnzen gaven eene daling in opbrengst te zien. De geslachtaccijnzen decresseerde met *f* 50.600, gevolg van de verlaging der veeprijzen, hetgeen evenwel compensatie vindt in de hogere opbrengst van vrijwel alle voorafgaande maanden van 1927. De wijnaccijnzen gaf *f* 15.200 minder te boeken, waarin de lagere wijninvoeren van den laatsten tijd zich weerspiegelen. Het bier leverde *f* 69.700 minder op dan in December 1926; daarentegen werd de raming overtroffen. Ook de suikeraccijnzen liep in opbrengst achteruit, zij het met een luttel bedrag (*f* 3900). Eindelijk moge worden gewezen op den tabakaccijnzen, die een teruggang van *f* 173.000 te zien gaf, waardoor de stijging van de voorafgaande maand weer geheel te niet werd gedaan. Vergelijkt men de totale opbrengst der accijnzen in 1927 met die van het voorafgaande jaar en met de raming, dan komt men tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 1926	Opbrengst 1927	Raming 1927
Zout	<i>f</i> 2.078.600	<i>f</i> 2.130.900	<i>f</i> 1.900.000
Geslacht	9.885.400	10.335.600	9.000.000
Wijn	2.841.900	2.709.200	2.000.000
Gedistilleerd..	46.374.700	46.065.800	45.000.000
Bier	12.646.300	13.454.800	11.000.000
Suiker	43.798.400	44.378.400	42.000.000
Tabak	22.516.100	22.767.100	22.000.000

De belasting op gouden en zilveren werken liep in

de afgelopen maand op met *f* 14.400, een voor dit middel niet onbelangrijk bedrag, waarschijnlijk te danken aan de toenemende fabricage van tafelzilver. Gerekend over twaalf maanden steeg 1927 *f* 83.600 boven 1926 en *f* 41.400 boven 12/12 der raming.

De belasting op rijwielen bracht in December 1927 nog *f* 162,— op. De totale opbrengst van 1927 bedroeg *f* 6.796.400 (vorig jaar *f* 6.635.600). De door de Postadministratie t.m. November jl. verstrekte opgaven zijn achteraf gebleken *f* 456,— te hoog te zijn, zoodat de opbrengst van de twaalf maanden van 1927 *f* 294,— minder bedraagt dan voor dit middel over de eerste elf maanden werd opgegeven. De raming werd in 1927 met *f* 546.400 overschreden.

De zegelrechten gaven eene lagere inkomst van *f* 205.400. Dit nadeelig verschil was evenwel niet aan een trager vloeien der beursbelasting te wijten, daar deze juist een accres van *f* 57.100 te zien gaf als gevolg van iets meerdere levendigheid ter beurze. In totaal leverden de zegelrechten in 1927 *f* 1.177.000 méér op dan in 1926 en *f* 2.983.200 boven de raming, hetgeen verband houdt met het hogere totaal der in 1927 uitgegeven obligatie-leeningen. De registratierechten stegen in de afgelopen maand met *f* 114.400. Gerekend over twaalf maanden bedroeg de stijging *f* 1.813.600, terwijl de raming met *f* 2.608.400 werd overtroffen. Een en ander vindt zijn grond in de uitbreiding van het kapitaal van bestaande en de oprichting van nieuwe Naamlooze Vennootschappen.

De successierechten liepen terug met *f* 294.900, gevolg van de verlaging van het recht. De opbrengst over 1927 is echter medegevallen. Weliswaar werd de opbrengst van 1926 niet bereikt (*f* 379.900 minder), doch de raming werd toch nog met niet minder dan *f* 2.334.900 overtroffen.

De domeinen gaven in de afgelopen maand *f* 48.500 méér, de jacht- en de visscherijakten vrijwel evenveel te boeken. Daarentegen daalden de loodsgelden met *f* 40.300. Gerekend over twaalf maanden maakte laatstgenoemd middel echter een goed figuur; de opbrengst van 1926 werd met *f* 10.600 en de raming voor 1927 met niet minder dan *f* 1.053.000 overschreden, een voor dit middel zeer belangrijk bedrag.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” beliepen in de afgelopen maand *f* 7.970.400, waarvan ruim *f* 4.800.000 aan de Verdedigingsbelastingen was te danken. De middenstaat van December 1926 wees een ontvangst aan van *f* 12.702.600. Over het geheele jaar 1927 kwam voor het Leeningfonds *f* 100.305.600 binnen (in het voorafgaande jaar *f* 107.968.900).

De inkomsten van het „Wegenfonds” bedroegen in de afgelopen maand *f* 90.600; over de maanden April t.m. December 1927 in totaal *f* 6.545.000.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DUITSCHLAND IN HET DERDE HERSTELJAAR.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

Werd reeds in No. 626 van dit tijdschrift een en ander medegedeeld uit de algemeene beschouwingen, die de Generaal-Agent voor Herstelbetalingen in zijn laatste rapport aan de Commissie van Herstel wijdde aan het herstelvraagstuk, thans moge een overzicht volgen uit wat hij ten aanzien van de ontwikkeling van het economisch leven in Duitschland en van de details der schadevergoedingsbetalingen mededeelt.

De Deutsche handel en industrie vertoonden in de afgelopen maanden een grootere mate van activiteit dan wanneer ook sedert de stabilisatie. Deze activiteit was niet beperkt tot bepaalde takken van het economisch leven, doch was algemeen verbreid en de gevolgen deden zich zoowel op het gebied der productie, als op dat der distributie, dat der arbeidsverhoudingen en dat der consumptie gevoelen. Deze ontwikkeling beperkte zich evenwel tot het binnenlandsche bedrijfsleven.

Het langdurige en moeilijke aanpassings- en rationalisatieproces was gedeeltelijk gericht op herstel

van de Deutsche industrie en handel op een zoodanige basis, dat zij weder zouden kunnen concurreren met de rest van de wereld. Een uitgebreide binnenlandsche markt, die een groote productie tegen lagen kostprijs mogelijk maakt, is voor bereiking van dat doel van zeer groote beteekenis. De prijs echter blijft beslissend voor de toekomst van den exporthandel en de Deutsche prijzen hebben den laatsten tijd een bedenkelijke neiging tot stijging vertoond. Gelukkig is deze prijsstijging nog in haar aanvangsstadium en heeft zij, afgezien van het gebied der consumptie-artikelen, nog geen belangrijken voortgang gemaakt. Wil het Deutsche bedrijfsleven de reeds bereikte positie handhaven, dan is het van het grootste gewicht, dat deze tendens en hare oorzaken doeltreffend worden tegengegaan.

De wijzigingen, die zich in het bedrijfsleven hebben voltrokken, komen tot uiting in de volgende cijfers:

1927	Faillissementen	Werkloozen (duizenden)	Beursindex	Productie					Buitenl. Handel			Leveranties in natura (miljoenen RM)	Prijzen	
				Indexcijfers ¹⁾ 1924-26 = 100		Steenkool	Ijzer	Staal	Uitvoer	Invoer	Invoer overschot		Grooth.	Klein.
				Grondstoffen	Fabrikaten									
Mei	464	969	191.8	122.9	127.8	12.297	1.130	1.378	835	1.173	338	45,0	137.1	146.5
Juni	427	806	165.9	121.6	119.6	11.820	1.068	1.328	747	1.197	450	37,7	137.9	147.7
Juli	428	674	179.6	119.9	123.6	12.635	1.109	1.362	847	1.278	431	44,3	137.6	150.0
Augustus	407	576	179.9	121.1	124.0	12.997	1.116	1.432	869	1.161	292	49,3	137.9	146.6
September ..	360	518	169.9	125.7	130.2	12.711	1.105	1.376	933	1.175	242	55,1	139.7	147.1
October	445	442	162.8	124.6	126.8	13.094	1.139	1.414	961	1.245	284	59,9	139.8	150.2
November....	579	519	144.6				1.119	1.401	914	1.291	377	50,9	140.1	150.6

¹⁾ Cijfers van het Institut für Konjunkturforschung, afgedrukt in het Rapport van den Commissaris van de Rijksbank, waarvoor overigens naar de aantekening in No. 625 van dit blad moge worden verwezen.

Het aantal *faillissementen* was het laagst in September, met een bedrag, dat minder bedroeg dan de helft van het gemiddelde van 1913. De toeneming in October en November moet worden toegeschreven aan de vervanging van de bestaande surséance-procedure door een regeling, die, doordat het accord een uitkeering van minstens 30 pCt. moet waarborgen en door alle belangrijke schuldeischers dient te worden geaccepteerd, tot een uitbreiding van het aantal faillissementen voert.

Het verhoogde weerstandsvermogen der ondernemingen blijkt ook uit het aantal der *geprotesteerde wissels*. Hoewel de cijfers, gepubliceerd door het Institut für Konjunkturforschung niet alle wisselprotesten in het geheele land omvatten, geven zij toch een belangrijke aanwijzing voor de op dit gebied ingetreden verbetering; zij daalden van meer dan 40 miljoen in December 1926 op ongeveer 5 miljoen R.M. per maand in den laatsten tijd.

De *steenkolenproductie* blijft op een voldoende peil, hoewel zij niet zoo groot meer is als een jaar geleden, toen de export tengevolge van de moeilijkheden in de Engelsche mijnindustrie een hoogtepunt bereikte. De opbrengst per arbeider, die tot het einde van 1926 voortdurend toenam, beweegt zich thans weder in dalende richting.

Reeds gedurende meer dan een half jaar handhaaft zich de *ijzer- en staal-productie* op een peil, dat aanmerkelijk hooger is dan het slechts gedurende korten tijd behaalde maximum van 1925. De export nam echter zeer weinig toe. De invloed van het rationalisatieproces is hier zeer duidelijk, de gemiddelde opbrengst per arbeider per dag is 40 tot 50 pCt. hooger dan in 1925. De productie bedraagt meer dan het aan Deutschland door het Internationale Staalsyndicaat toegewezen quotum, in den loop van 1927 werd de storting per ton voor overschrijding van het quotum, dat op de buitenlandsche markt door Deutschland mag worden afgezet, dan ook tweemaal gereduceerd.

De *textielindustrie* heeft een periode van buitengewonen bloei meegemaakt. Volgens de cijfers van het Institut für Konjunkturforschung was de productie-index in October 1927 117,6 tegen 76,6 in Juli 1926.

De indexcijfers voor het *stroomverbruik* komen overeen met die van de reeds genoemde takken van industrie. Dit verbruik nam van het midden 1926 tot het begin 1927 met ongeveer 30 pCt. toe en heeft zich sindsdien op een niveau, dat zich 6 tot 8 pCt. boven het gemiddelde van 1925 bevindt, gehandhaafd.

Ook voor den *binnenlandschen handel* geven de cijfers eenzelfde beeld als de productiecijfers te zien, zoowel die betreffende het spoorwegverkeer, als die van de clearings, de opbrengst der omzetbelasting en de omzetcijfers der verbruiksoöperaties vertoonen een belangrijke stijging.

De *werkloosheid*, een van de ernstigste en hardnekkigste moeilijkheden, waarmede Deutschland sedert de stabilisatie te kampen had, is thans tot normale proporties teruggebracht. Van Februari 1927 tot October 1927 nam het aantal werklozen met onge-

veer 1,5 miljoen af, seizoensinvloeden hebben natuurlijk hun invloed doen gelden, doch zijn onvoldoende om deze zoo belangrijke daling geheel te verklaren. Deze daling moet voor het grootste gedeelte worden toegeschreven aan de in het voorjaar van 1926 aangevangen herleving der industrie; aanvankelijk had deze door de rationalisatie van het productieproces slechts een geringen teruggang van het werkloosheidscijfer ten gevolge, doch in het voorjaar van 1927 was het tempo zoodanig toegenomen, dat op groote schaal nieuwe werkkrachten in dienst konden worden gesteld.

De regeeringsmaatregelen tot bestrijding der werkloosheid hebben in dezelfde richting gewerkt. Reeds in den winter van 1925—1926 nam de regering verschillende maatregelen tot bevordering der productie, in den zomer van 1926 werden de plannen om de werkloosheid meer direct te bestrijden verwezenlijkt, credieten werden aan de spoorwegmaatschappij verleend om nieuwe werken te doen uitvoeren, de posterijen brachten een uitgebreid bouwprogramma tot uitvoering, credieten voor kanalenaanleg en woningbouw werden op ruime schaal verstrekt, ook de garantie voor exportcredieten dient in dit verband vermeld te worden evenals de, in samenwerking met de verschillende staten ondernomen, productieve werkverschaffing, waarbij 177.000 arbeiders werk vonden. Het aantal arbeiders is niet slechts toegenomen door vermindering der werkloosheid, het is bovendien gestegen als gevolg van economische toestanden en politieke factoren (vermogensverlies door de inflatie, toeneming van het aantal vrouwelijke arbeiders, reductie van de legersterkte), zoodat op grond van de beroepstelling van 1925 volgens de schatting van het Statistische Reichsamt het aantal der in bedrijven en beroepen werkzame personen in Deutschland volgens de nieuwe grensregeling 5 miljoen meer bedraagt dan in hetzelfde gebied voor den oorlog. Vermeld mag worden, dat de werkloosheidsverzekering sedert October 1927 voor vrijwel alle bedrijfstakken verplicht is gesteld, werkgevers en -nemers zijn gelijkelijk belast met een bijdrage, die 3 pCt. van het loon niet overschrijdt. De uitkeeringen zijn hooger dan volgens de vroegere regeling, de duur der uitkeering bedraagt thans 26 weken

en kan in buitengewone gevallen tot 39 weken worden verhoogd. Uit eigen middelen van het door de bijdragen gevormde fonds zal na schatting voor ongeveer 700.000 werkloozen gezorgd kunnen worden; zijn de middelen van het fonds uitgeput, dan verstrekt het Rijk een leening. Bovendien bestaat voor degenen, die niet voor een uitkeering in aanmerking komen, de mogelijkheid een nooduitkeering te verkrijgen, waarvan het Rijk 4/5 en de gemeenten 1/5 der kosten dragen. De sedert de stabilisatie waarneembare stijging der loonen kwam tot stilstand door de crisis van den winter van 1925. Eerst in het begin van 1927 is weder een stijging van 7 à 10 pCt. te constateeren. In de laatste maanden werden wederom eischen tot loonsverhoging gesteld, waarvan een aantal stakingen en uitsluitingen het gevolg was. In tal van gevallen werd, dikwijls als gevolg van arbitrage, loonsverhoging ingevoerd; de invloed hiervan op het algemeen loonniveau is echter nog nauwelijks te bemerken. De looneischen staan eenzijdig in verband met de grootere bedrijvigheid, die het economische leven kenmerkt, baseeren zich anderzijds op de hogere kosten van levensonderhoud; niettemin was de koopkracht der loonen in November 1927 ongeveer 7 pCt. hooger dan in 1925. Het aantal door staking verloren werkdagen, dat in 1926 ten hoogste ruim 275.000 bedroeg, was in het tweede kwartaal van 1927: 812.500.

De *indexcijfers der groothandelsprijzen* zijn sedert Juni 1926 vrijwel ononderbroken gestegen, doch hebben nog niet de hoogte van de direct aan de crisis van 1925 voorafgaande hausse periode bereikt. De index van de kosten van het levensonderhoud daarentegen heeft dezen stand reeds belangrijk overschreden, zulks is in de eerste plaats toe te schrijven aan de verhoging der wettelijk toegestane huurprijzen. De algemeene prijsstijging weerspiegelt in de eerste plaats de uitbreiding, die de consumptie in Duitschland heeft ondergaan: de prijzen der verbruiksgoederen stegen in den loop van het jaar van 150 op 170, terwijl die der productiegoederen nagenoeg onveranderd bleven.

De *handelsbalans* blijft nog steeds opmerkelijke wijzigingen vertoonen; was er in het op 31 October 1925 geëindigde jaar een invoersurplus van 4396 miljoen RM., het daarop volgende jaar vertoonde een export surplus van 179 miljoen RM., terwijl het op 31 October 1927 geëindigde jaar weder een invoeroverschot van 3627 miljoen RM. heeft opgeleverd. De oorzaak van deze schommelingen is minder in de exportcijfers te zoeken, dan wel in de groote fluctuaties der importen, waarin de belangrijke veranderingen tot uiting komen, die in het economische leven van Duitschland hebben plaats gevonden.

In het eerste jaar moesten de voorraden grondstoffen en andere goederen, die tijdens de inflatie uitgeput waren geraakt, worden aangevuld. In het begin van het tweede jaar heerschte een ernstige crisis, productie en koopkracht namen af, waardoor de import beperkt, de export bevorderd werd. De moeilijkheden in de Engelsche mijnindustrie stelden niet alleen Duitschland in staat om zijn groote beschikbaar staande kolenvoorraden van de hand te doen, doch werkten bovendien stimulerend op de geheele industrie; de conjunctuurstijging van het laatste jaar bracht den import op een hoog niveau. De vraag naar alle soorten van goederen nam door de tewerkstelling van 1,5 miljoen arbeiders en door de hooge loonen sterk toe. In den laatsten tijd is deze vraag eenigszins dalend, zoodat ter handhaving van het huidige productiepeil grootere afzet in het buitenland noodzakelijk is. De export is weliswaar eenigszins toegenomen (in de drie genoemde jaren was het maandgemiddelde resp. 716, 809 en 837 miljoen R.M.), hij blijft echter afhankelijk van de mate, waarin Duitschland, in de eerste plaats een land van veredelingsindustrieën, door nieuwe artikelen te

vervaardigen en door goedkoop te produceeren den invloed der tariefbelemmeringen zal kunnen overwinnen. In dit verband verdient het vermelding, dat 22 pCt. van den Duitschen export wordt geabsorbeerd door de beide vrijhandelsnaties Engeland en Nederland.

Belangrijke handelsverdragen werden in het berichtjaar afgesloten (met Frankrijk, Japan en Joego-Slavië); hiertegenover staat echter, dat, sedert den oorlog, de duur der verdragen veel korter is geworden, dat de overheden in steeds sterker mate aan nationale producten den voorkeur geven, dat opvoedende rechten meer en meer worden geheven, en dat nieuwe grenslijnen zijn getrokken.

De invoer steeg ten sterkste onder den invloed van de door Duitschland opgenomen credieten, niet alleen door rechtstreeksche vergrooting van den invoer, doch ook door de tendens tot verhoging van het binnenlandsche prijsniveau, die van deze credieten uitgaat.

De afnemng der landbouwproductie, gepaard aan toeneming der bevolking, is een belangrijke factor voor de handelsbalans. De export van voedingsmiddelen is gedaald, de import is sterk gestegen (maandgemiddelde 1908—1913 145 miljoen M., November 1926—October 1927 319 miljoen RM.). Gedeeltelijk is zulks een gevolg van de prijsstijging, doch een belangrijk, door den Generaal-Agent op 100 miljoen RM. per maand geschat bedrag, moet aan de toeneming der ingevoerde hoeveelheden worden toegeschreven.

Alleen de *beursnoteringen* vertoonen zooals uit de cijfers blijkt, een afwijkende ontwikkeling. Zij geven sedert Mei een belangrijke, ofschoon af en toe onderbroken, daling te zien. Deze beweging dient echter volgens den Commissaris van de Rijksbank minder als een conjunctuursymptoom dan wel als een terugkeer tot de waardeering der effecten op rendementsbasis en als een weerspiegeling van de positie der geldmarkt te worden beschouwd.

De hoogte en samenstelling der herstelbetalingen bedraagt in miljoenen goudmarken:

	3de annuïteit	4de annuïteit
Normale bijdrage uit het budget	110,0	500,0
Additioneele bijdrage uit het budget	300,0	—
Transportbelasting.....	290,0	290,0
Interest en aflossing spoorwegobligaties ..	550,0	660,0
" " " industrie-obligaties..	250,0	300,0
Totaal.....	1.500,0	1.750,0

De vierde annuïteit bevat voor de eerste maal ook aflossing (1 pCt. van de hoofdsom) van spoorweg- en industrie-obligaties, waardoor de betalingen op grond van deze obligaties evenals die uit de transportbelasting in het loopende hersteljaar hun normale hoogte bereiken, de bijdrage uit het budget evenwel is het volgende jaar nog hooger en zal dan 1.250 miljoen RM. bedragen. Voor deze bijdrage stelt de Commissaris voor de verpande belastingen iedere maand het verschuldigde bedrag uit de opbrengst van deze inkomsten ter beschikking van den Generaal-Agent. Ook de met de spoorwegen in verband staande betalingen zijn krachtens overeenkomsten gelijkelijk over het jaar verdeeld. Alleen bij de betalingen uit de industrie-obligaties is een dergelijke verdeling onmogelijk gebleken, in verband met het feit, dat het uit dezen hoofde verschuldigde bedrag door de Bank voor Industrie-obligaties bij een zoo groot aantal ondernemingen moet worden geïncasseerd.

De verdeling der herstelbetalingen onder de verschillende crediteurstaten volgt uit de onderstaande tabel.

Het totaalbedrag bevat 6,5 miljoen RM. rentevergoeding aan de Spoorweg-Maatschappij wegens door haar vooruit betaalde bedragen, voor de rest is het in zijn geheel aan de buitenlandsche rechthebbenden overgemaakt. Werd in het tweede hersteljaar 35,35 pCt. in valuta getransfereerd, ditmaal bedroeg dit

Verdeeling der herstelbetalingen 1 Sept. 1926-31 Aug. 1927
(in millioenen G. M.).

	Frankrijk	Engeland	Vereen. Staten	Italië	België	Overige Staten	Totaal ¹⁾
Leveranties in natura	412,4	—	40,2	76,4	52,6	75,6	657,2
Reparation Recovery Acts	59,5	230,6	—	—	—	—	290,1
Dienst der leening	—	—	—	—	—	—	91,3
Bezettingskosten ..	49,2	20,6	—	—	3,6	—	73,5
Rechtstreeks overgemaakt	116,3	51,2	58,6	16,3	12,4	3,7	255,1
Intergeallieerde commissies ²⁾	—	—	—	—	—	—	10,0
Diversen	1,0	—	—	—	—	0,2	7,8
	638,3	302,5	98,8	92,8	68,6	79,5	1.388,1

¹⁾ Afwijkingen in de optellingen zijn te verklaren uit afrondingen en, wat het algemeen totaal betreft, uit het feit, dat dit cijfer ook de niet aan bepaalde crediteurstaten ten goede komende uitgaven van den Generaal-Agent (dienst der leening, onkosten en rentevergoeding) bevat.

²⁾ Commissie van Herstel, Bureau van den Generaal-Agent, Rijland-Commissie en Militaire Contrôle Commissie.

percentage 49,45. In dezen vorm werden overgemaakt de voor den dienst der Buitenlandsche Leening 1924 benodigde bedragen, de betalingen ingevolge de Reparation Recovery Acts en de overmakingen in valuta rechtstreeks aan de crediteurstaten. De betalingen binnen Duitschland geschieden weer hoofdzakelijk in verband met de leveranties in natura en tot dekking van de kosten der bezettingslegers. Voorts werd 2/3 van de kosten der Intergeallieerde Commissies in R.M. betaald.

De Vereenigde Staten ontvingen ditmaal in verband met de bekende overeenkomst der Ministers van Financiën 55 millioen G.M. uit hoofde van achterstallige legerkosten, daarnaast ontvingen zij wegens hun aandeel in de annuïteit 3,6 millioen G.M. in valuta en 40,2 millioen G.M. volgens een speciale overeenkomst met de Deutsche regeering op een basis analoog met de leveranties in natura aan de andere crediteurstaten.

De leveranties in natura bleven zich ontwikkelen, Frankrijk en België bleven de voornaamste afnemers, het eerste land voor steenkolen, het tweede voor kunstmest en andere chemische producten; ook Italië, Servië, Roemenië, Portugal, Japan en Griekeland sloten contracten op deze basis af. Gedurende het afgelopen jaar is het bedrag der overeenkomsten tot aanleg van werken op herstelrekening, dat in het vorige jaar nog slechts 8,5 millioen G.M. bedroeg, tot 40,4 millioen G.M. gestegen. De voornaamste contracten betreffen den aanleg van een telefoonkabel tusschen Parijs en Bordeaux en dien van een brug over den Donau bij Belgrado.

De Commissaris voor de Deutsche spoorwegen maakt o.a. melding van het feit, dat voorgesteld is om in de kapitaalbehoeften der maatschappij te voorzien door de uitgifte van preferente aandelen in het buitenland; hiertegen heeft echter de Generaal-Agent bezwaar gemaakt in verband met den voorrang, die de herstelobligaties van deze maatschappij bezitten.

De Commissaris voor de Verpande Belastingen deelt mede, dat de totale opbrengst in het derde hersteljaar 2.724 millioen R.M. bedroeg, terwijl hij voor het volgende fiscale jaar de opbrengst op ruim 2.700 millioen R.M. taxeert. Hij kon regelmatig de stortingen aan den Generaal-Agent verrichten en bovendien de in het Protocol voorziene reserve versterken, zoodat deze thans 22,7 millioen R.M. bedraagt.

De Trustee voor de Spoorwegobligaties heeft ditmaal geen rapport uitgebracht, die van de Industrie-obligaties brengt uitvoerig verslag uit van zijn werkzaamheden, welke een normaal verloop hadden; verkoop van obligaties aan particuliere beleggers heeft nog niet plaats gevonden.

DE HANDEL VAN ENGELAND IN 1927.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Bij het begin van het afgelopen jaar schenen de vooruitzichten voor den Britschen handel, hoewel niet schitterend, toch vrij goed, en heerschte er in verschillende kringen een tamelijk optimisme. Men geloofde, dat na afloop van de kolenstaking er in den eersten tijd weinig reden bestond voor verdere arbeidsgeschillen, terwijl men voor de naaste toekomst verwachtte, dat de oopenhooping van onafgewerkte orders voldoende zou zijn om de zware industrie over den moeilijken tijd heen te helpen, totdat de geringe hoeveelheid loopende orders toegenomen zou zijn. Verder werd de toenemende verbetering van den financieelen toestand, zoowel in Europa als in Zuid-Afrika, te samen met de vooruitzichten van goedkoopere geld in Engeland, beschouwd als een belangrijken factor. Het feit, dat kolenmijnen, hoogovens, scheepswerven, enz., die gedurende de kolenstaking gesloten waren, in sommige gevallen niet heropend zouden worden, was eveneens een gunstige factor voor die, welke in bedrijf bleven, en voor het land als geheel, daar het zeer wenschelijk was, dat sommige van de minder productieve ondernemingen uitgeschakeld werden. Vele van deze verwachtingen waren niet volkomen gerechtvaardigd, maar nu het jaar voorbij is, kan men nagaan in hoeverre deze verwachtingen vervuld zijn.

Het totale handelsvolume toonde slechts een vermeerdering van ongeveer 1½ pCt., vergeleken met 1926 tot een bedrag van £ 2.051,5 millioen. Dit betekent een vermindering van ongeveer 8½ pCt. vergeleken met 1925, maar daar het algemeen niveau van de groothandelsprijzen gedurende deze twee jaar met hetzelfde getal daalde, blijkt, dat het handelsvolume, gemeten in hoeveelheden, practisch onveranderd bleef. Dit is op zichzelf geen groot succes en rechtvaardigt nauwelijks optimisme. De import van Britsche producten daalde gedurende de laatste twee jaren veel minder dan dit percentage, maar de wederuitvoeren toonden een daling van ongeveer 20 pCt., die het zeer aanzienlijke verlies in den entrepôthandel gedurende deze periode weerspiegelt. Dit is natuurlijk voor een deel toe te schrijven aan de prijsdaling, hoewel mogelijkerwijs een grooter deel beschouwd moet worden als een definitief verlies naar de Europeesche havens, met name naar Hamburg. De onderstaande tabel geeft de globale cijfers van de laatste 3 jaren:

	1927	1926	1925
	£	£	£
Invoer	1.219.387.424	1.241.361.277	1.320.715.190
Uitvoer van Britsche goederen ..	709.105.402	653.046.909	773.380.702
Wederuitvoer ..	123.062.727	125.494.968	154.036.799
Totale uitvoer ..	832.168.129	778.541.877	927.417.501
Passief saldo ..	387.219.295	462.819.400	393.297.689

Het blijkt, dat het passiefsaldo, waarover later meer gezegd zal worden, slechts iets minder is dan in 1925, terwijl het met 1926 vergeleken natuurlijk een zeer aanzienlijke verbetering vertoont. Wij zullen nu in bijzonderheden de voornaamste exporten, vergeleken met de resultaten over 1925, behandelen.

De totale daling in den Britschen uitvoer van de laatste twee jaren is voor ongeveer ½ toe te schrijven aan de mindere ontvangsten voor grondstoffen en wel voornamelijk aan de lagere prijzen van steenkolen. Ondanks een geringe toeneming van de uitgevoerde hoeveelheden daalden de ontvangsten met bijna £ 5 millioen, terwijl die van ruwe wol, olie, harsen en vetten ieder met ongeveer £ 1 millioen daalden. De export van wollen artikelen was £ 2 millioen lager, maar de werkelijke oorzaak van het exportverlies was katoen, die een daling van £ 5½ millioen vergeleken met 1926 en £ 50½ millioen vergeleken met 1925, te zien geeft. Dit komt ten deele door mindere verkoopen, maar hoofdzakelijk door de zeer sterke prijsdalingen. De tegenwoordige toestand van de katoenindustrie in Lancashire en de maatregelen, die genomen worden, om haar te verbeteren, beïnvloeden den prijs van dit

artikel niet, maar de tijd is nu gekomen, waarop men drastische maatregelen dient te nemen en zelfs dan is het nog twijfelachtig of zij ooit haar vooroorlogse positie op de wereldmarkt zal kunnen herwinnen. De uitvoer van kleren en van olie toonde een daling in de waarde, vergeleken met zowel 1926 als 1925, terwijl de verkoop van transportmiddelen, inclusief schepen, ofschoon beter dan in 1926, niet de hoogte van dien van 1925 bereikt heeft. De bruto tonnage van verkochte schepen verbeterde het afgelopen jaar, maar deze toename werd meer dan gecompenseerd door de prijsdaling. Afgescheiden van deze bijzonderheid is er een algemeene verbetering in de waarde van overzeesche verkoopen door de zware industrieën in deze twee jaren te bespeuren. De fabrikaten van niet-ijzerhoudende metalen zijn met £ 3 miljoen gestegen en van ijzer en staal de helft meer, terwijl de export van machinerieën een geringe verbetering vertoont. Andere verbeteringen van belang hadden plaats in leer- en kunstzijde-artikelen. De resultaten van de zware industrieën zijn bevredigend, aangezien sedert kort eenige van de grootste concerns haar zaken gereorganiseerd hebben, en het is bemoedigend, dat de staalproductie voor 1927 een na-oorlogsrecord toont. Een onderzoek leert, dat Engeland een aanzienlijke verbetering van zijn positie te danken heeft aan een opleving in de oude stapelindustrieën en niet in de nieuwe.

Wat den invoer betreft is de daling van £ 22 miljoen, vergeleken met 1926, bijna geheel toe te schrijven aan de heropening van de kolenmijnen en aan de lagere prijzen voor katoen en rubber. De vermindering in deze drie groepen bedraagt respectievelijk £ 36 miljoen, £ 16½ miljoen en £ 8 miljoen. De invoer van olie daalde eveneens £ 5¼ miljoen, maar terwijl de hoeveelheid hiervan steeg, daalde die van katoen aanzienlijk en bleef die van rubber onveranderd. De jaarlijksche invoer van fabrikaten steeg bijna £ 7¼ miljoen, hoofdzakelijk toe te schrijven aan de ijzer- en staalproducten, machinerieën en leer. Vergeleken met twee jaar geleden is de prijsfactor belangrijk en is de waarde van ingevoerde levensmiddelen sterk gedaald. De invoer van ruwe katoen daalde met £ 58 miljoen, die van ruwe wol met £ 12 miljoen en die van ongeraffineerde olie en ruwe vetten met £ 10 miljoen. De invoer van textielgoederen, behalve die van wol en katoen, nam sterk af, evenals die van transportmiddelen, ijzerwaren en niet-ijzerhoudende producten. Deze daling werd echter meer dan gecompenseerd door den stijgenden invoer van ijzer- en staalproducten, machinerieën en enkele andere producten. Het blijkt, dat, terwijl de buitenlandsche verkoopen van de zware industrieën en misschien eveneens hun binnenlandsche zijn toegenomen, de Engelsche vraag naar buitenlandsche artikelen van dezelfde constructie een aanzienlijke vermeerdering vertoont. Dit feit zou erop kunnen wijzen, dat sommige van deze concerns meer het oog hebben op de buitenlandsche dan op de binnenlandsche markt, ofschoon het niet zeker is, dat deze bewering waarheid bevat.

De algemeene conclusie is, dat er eenige verbetering is in de vraag naar Britsche grondstoffen, maar de momenteele opleving in zaken is tamelijk teleurstellend. Slechts in één maand, nl. November, overtrof de waarde van den export van Britsche goederen die van de overeenkomstige periode van 1925. Toen de resultaten van die maand gepubliceerd werden hoopte men, dat het keerpunt ten slotte gekomen was, doch de cijfers over December toonden, dat de vooruitgang in November slechts een tijdelijk verschijnsel geweest was. In vele van de voornaamste bedrijven in Engeland is de interne reorganisatie nog niet geheel doorgevoerd en sommigen zijn er nauwelijks mee begonnen. Voordat men hiermede meerderen voortgang gemaakt heeft, is het twijfelachtig of de toestand van den handel veel zal verbeteren.

De z.g. betalingsbalans toont dit jaar een saldo van £ 391½ miljoen met inbegrip van de goubeweging.

gen. Hierbij moet men nog voegen het kapitaal, dat aan het buitenland uitgeleend is en hetwelk door de Midland Bank op £ 138½ miljoen geschat wordt. Op het oogenblik bestaat er nog geen schatting van den z.g. onzichtbaren uitvoer over 1927, maar het cijfer van het vorige jaar, opgesteld door den Board of Trade bedraagt £ 465 miljoen, waaruit dus een debetsaldo van £ 65 miljoen zou volgen. De schatting van den Board of Trade bevat echter niet een aanzienlijk aantal posten, zooals de terugbetaling van bedragen, die vroeger door het buitenland geleend zijn, overzeesche verkoopen van Britsche effecten, enz., noch de leeningen op korten termijn. De amortisatie der buitenlandsche leeningen zou alleen reeds een groot deel van deze £ 65 miljoen verklaren, terwijl er zeker een verkoop van effecten heeft plaats gevonden, hoewel dit bedrag waarschijnlijk meer dan gecompenseerd wordt door deelneming in buitenlandsche leeningen. Naar alle waarschijnlijkheid zijn er aanzienlijke bedragen op korten termijn geleend, om op langen termijn uitgezet te worden, maar niet in die mate, dat de opzegging ervan groot ongerief zou veroorzaken.

AANTEKENINGEN.

De Buitenlandsche Schuld van Duitschland.

De laatste aflevering van „Wirtschaft und Statistik“ van 1927 wijdt een artikel met zeer overzichtelijke statistieken aan dit onderwerp.

In de periode van 1924 tot einde 1927 werd door Duitschland, met uitzondering van de Dawesleening en de voor conversie van leeningen op langen termijn bestemde bedragen, een nominaal bedrag van R.M. 4,55 milliard aan buitenlandsche leeningen opgenomen, waarvan R.M. 4,25 milliard in den vorm van leeningen op langen termijn (leeningen met een looptijd van 3 en van meer dan 3 jaren) en R.M. 0,294 milliard in den vorm van leeningen op korten termijn, zooals uit het overzicht op pag. 62 blijkt.

Van de leeningen op langen termijn is 28 pCt. door publiekrechtelijke lichamen met inbegrip van de kerken en ongeveer 16 pCt. door publiekrechtelijke ondernemingen opgenomen. Het aandeel van de publiekrechtelijke lichamen aan leeningen op korten termijn bedraagt 83 pCt. Het laatste jaar toont een achteruitgang in de opnemings van leeningen op langen termijn door de publiekrechtelijke instellingen en wel van ongeveer 54 pCt. in de jaren 1925 en 1926 tot 25 pCt. in 1927.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van geplaatste leeningen op langen termijn in de verschillende landen. De leeningen op korten termijn zijn bijna uitsluitend door de Vereenigde Staten verleend.

Overzicht van de buitenlandsche leeningen op langen termijn (Nominale bedragen in miljoenen R.M.).

Uitgegeven in	1924	1925	1926	1927
Vereenigde Staten .	42.00	922.95	1.107.90	885.03
Nederland	—	126.43	140.47	152.79
Engeland	—	122.22	186.36	240.76
Zwitserland	—	67.85	66.24	51.52
Zweden	—	10.31	43.35	51.50
Overige landen (met inbegrip van ondeelsbare posten)	—	—	31.05	2.26
Totaal	42.00 ¹⁾	1.249.76	1.575.37	1.383.86

¹⁾ Exclusief de Dawes-leening (Nominaalbedrag R.M. 960 miljoen).

Nederland neemt in deze credietverleening de tweede plaats in en heeft de laatste jaren in steeds toenemende mate aan de Duitsche leeningen deelgenomen. In de jaren 1925, 1926 en 1927 bedroeg dit aandeel respectievelijk 10, 12 en 17 pCt. Engeland heeft in de credietverleening aan Duitschland nooit een groote rol gespeeld, onder invloed van de door de Bank of England gevoerde politiek ten opzichte van Duitsche leeningen. Zwitserland's aandeel toont een achteruitgang, terwijl dat van Zweden belangrijk is toegenomen.

Buitenlandsche leeningen. (Nominaalbedragen in Millioenen R.M.)

	1924	1925	1926	1927	Totaal
Leeningen op langen termijn:					
Publiekrechtelijke Lichamen	—	394.59	455.18	253.64	1.103.41
" Ondernemingen	—	259.50	333.70	78.12	671.32
Kerken	—	16.49	63.92	13.86	94.27
Privaatrechtelijke Ondernemingen	42.00	579.18	722.57	1.038.24	2.381.98
Totaal	1) 42.00	1.249.76	1.575.37	1.383.86	4.250.99
Leeningen op korten termijn:					
Publiekrechtelijke Lichamen	—	21.00	79.80	126.00	226.80
" Ondernemingen	—	—	16.80	—	16.80
Privaatrechtelijke Ondernemingen	—	29.40	21.00	—	50.40
Totaal	1) 42.00	1.300.16	1.692.97	1.509.86	4.544.99
Leeningen op langen termijn van het Saargebied	12.60	16.80	—	21.00	50.40

1) Behalve de Dawes-leening (Nominaalbedrag R.M. 960 millioen).

De voorwaarden, waaronder de Deutsche leeningen uitgegeven worden, zijn sedert 1925 steeds verbeterd. In verband hiermede is het rendement van deze leeningen sedert 1925 gedaald. Wanneer de looptijd en de aflossingsvoorwaarden buiten beschouwing gelaten worden, bedraagt het gemiddelde rendement voor degenen, die in de jaren 1924/25, 1926 en 1927 (Jan.-Nov.) op Deutsche leeningen ingeschreven hebben, respectievelijk 7,33, 7,07 en 6,28 pCt. Dat Duitsland slechts onder zware voorwaarden van het buitenland heeft kunnen leenen, blijkt uit het feit, dat van de totaal uitgegeven leeningen op langen termijn tot een bedrag van R.M. 4,25 milliard, slechts een bedrag van R.M. 3,83 milliard werkelijk aan Duitsland ten goede gekomen is.

Om een juisten kijk op de totale verplichtingen van Duitsland te krijgen, moet ook de credietverleening, voortvloeiende uit goederentransacties, in aanmerking genomen worden. Dit zijn hoofdzakelijk credieten op korten termijn. Uit ontvangen inlichtingen, meest van vertrouwelijke aard, schat de overzichtsrijver deze credieten op R.M. 4,6 tot 5,1 milliard. In totaal zou Duitsland's schuld dus, zonder de Dawesleening, R.M. 8,8 tot 9,3 milliard bedragen.

Om de schuld van het buitenland aan Duitsland te leeren kennen, is men, evenals bij de Deutsche schuld uit goederentransacties, op onvolledige gegevens aangewezen. Men neemt echter aan, dat de Deutsche vorderingen uit goederen- en bankcredieten op het oogenblik ongeveer R.M. 2,7 tot 3,2 milliard bedragen (met inbegrip van de aan Rusland verleende goederencredieten op langen termijn).

Onderstaand overzicht geeft een vergelijking van Duitsland's schulden en vorderingen met een saldo van R.M. 5,6 tot 6,6 milliard ten laste van Duitsland, benevens een opstelling van de jaarlijksche rentebetalingen en -vorderingen.

De buitenlandse schulden en vorderingen van Duitsland en de daaruit voortvloeiende jaarlijksche rentebetalingen en -vorderingen aan het eind van 1927 (in millioenen R.M.)

Credietvorm	Vorderingen	Schulden	Saldo
Leeningen op langen termijn	—	4.085	- 4.085
Leeningen op korten termijn	—	120	- 120
Industriecredieten op langen termijn	—	80	- 80
Andere credieten	2.700-3.200	4.500-5.000	- 1.300-2.300
Totaal	2.700-3.200	8.800-9.300	5.600-6.600

	Rente-vorder.	Rente-betal.	Saldo
Uit leeningen	—	280	- 280
Uit andere credieten op langen termijn	—	—	—
Uit andere credieten	75	200	- 125
Totaal	75	480	405

De renteschuld, voortvloeiende uit de leeningen en de industriele credieten op langen termijn, bedraagt per jaar R.M. 280 milliard. Van de andere credieten

komen de normale handelscredieten niet in aanmerking, daar de Handelsstatistiek de bedragen opneemt, die de rente al bevatten. Bij voorzichtige schatting blijft dan hoogstens 3½ milliard buitenlandse credieten op korten termijn over, die, tegen een gemiddelden rentevoet van 5½ pCt., een renteschuld van rond R.M. 200 millioen geven.

Op dezelfde manier wordt de buitenlandse renteschuld aan Duitsland berekend tegen een gemiddelde rente van 3½ pCt. Naar schatting blijkt Duitsland uit dien hoofde een bedrag van R.M. 75 millioen per jaar te ontvangen. Het totale saldo aan rentebetalingen ten laste van Duitsland bedraagt derhalve ruim R.M. 400 millioen per jaar.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Ten gevolge van een scherpe reactie in een aantal der voornaamste noteeringen voor volle ladingen, schrijft „The Economist”, daalde het indexcijfer voor scheepsvrachten over December 1927 met 3,73 pCt. Het bedraagt thans 119,03 en staat ongeveer 2 pCt. lager dan het cijfer voor December 1925 en 8 pCt. beneden dat voor de overeenkomstige maand van 1924. De beweging van het indexcijfer der verschillende groepen toont de volgende tabel:

Datum	Europesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis							
(Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Januari 1927	126,4	136,5	139,1	122,7	136,7	166,5	138,0
Februari „	125,0	132,6	140,1	130,4	145,2	168,2	140,2
Maart „	123,8	131,1	136,2	132,1	143,5	161,1	138,0
April „	118,9	133,0	133,0	124,4	128,9	137,1	129,2
Mei „	118,3	131,4	134,3	130,9	122,3	140,7	129,6
Juni „	114,0	118,1	121,6	126,2	121,4	142,4	124,0
Juli „	110,5	113,2	111,9	115,8	119,9	138,0	118,2
Aug. „	108,8	122,2	118,2	121,4	121,8	144,2	122,8
Sept. „	111,7	130,8	115,3	119,3	123,7	150,0	125,1
Oct. „	109,8	128,1	116,4	116,4	123,6	144,2	123,1
Nov. „	108,8	128,9	120,1	117,6	125,8	140,7	123,6
December „	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0

Onderstaande tabel geeft de veranderingen weer, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer van elke groep en sub-groep hebben plaats gevonden; het cijfer 100 stelt telkens het gemiddeld niveau van de periode 1898-1913 voor.

Zoals men ziet, ondergingen de uitgaande kolenvrachten, met uitzondering van die van de Oostkust naar de Golf van Biscaye, een verdere daling. Wat de thuisvrachten betreft waren de zaken van Noord-

	Index- cijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	113,76	+ 1,83
" " thuisvracht.....	129,03	- 3,23
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	116,76	- 6,35
" " thuisvracht.....	103,14	- 4,29
Noord-Amerika.....	116,16	- 12,75
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	80,50	- 7,93
" " thuisvracht.....	146,67	- 5,09
Indië; uitgaande vracht.....	108,07	- 5,61
" " thuisvracht.....	120,25	- 1,25
Het verre Oosten, enz.....	124,93	- 0,89
Australië.....	139,76	- 0,89

Amerika beperkt en daalden de noteeringen sterk. Ook de vrachten van La Plata hadden een zwakkere tendens, hoewel de gecharterde hoeveelheid aanzienlijk bleef. Men rapporteerde, dat groote hoeveelheden tonnage in ballast van Europa met bestemming naar deze markt onderweg waren. De noteeringen van Australië en het Oosten waren tamelijk vast, maar voor de wilde vaart was de aanwezige hoeveelheid lading betrekkelijk gering. De volgende tabel toont de verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde voor 1913; het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolonstaking.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1927
Januari.....	114,05	117,11	114,49	118,59
Februari.....	112,73	123,78	115,96	120,54
Maart.....	115,23	122,09	106,63	118,58
April.....	115,45	117,22	104,24	111,06
Mei.....	114,55	114,27	98,23	111,41
Juni.....	106,82	108,62	91,74	106,54
Juli.....	103,39	103,75	94,90	101,61
Augustus.....	100,16	104,43	95,87	105,51
September.....	103,04	110,50	98,19	107,51
October.....	107,86	115,55	99,49	105,78
November.....	111,21	112,76	102,23	106,27
December.....	111,81	111,21	104,67	102,31
Jaarl. gemiddeld.	106,69	113,44	102,22	109,64

Het niveau, waarop de vrachtenmarkt zich in het begin van den herfst bevond, kon aan het einde van het jaar helaas niet gehandhaafd worden. Toch zijn de vooruitzichten voor het voorjaar van 1928 niet ontmoedigend, daar de Argentijnsche tarwe-oogst er goed voor staat en de Europeesche graanbehoefte in de volgende zes maanden waarschijnlijk groot zal zijn.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	November 1927		November 1926	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentinstellingen	f 12.7	24.188	f 11.8	21.560
Girobetalingen aan particulieren.....	„ 16.6	69.802	„ 21.9	78.727
Geldomzet.				
Ontvangsten.....	„ 5.-	6.858	„ 5.1	7.125
Betalingen.....	„ 6.8	30.450	„ 6.8	28.828
Part. rekeninghouders	„ 18.6 ¹	31.420 ²	„ 18.4 ¹	28.639 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd.....	„ 9.2	3.441 ²	„ 8.5	3.047 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	December 1927		December 1926	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	54.099	f 3.790.822.000	57.206	f 3.334.856.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	41.621	„ 3.379.732.000	43.264	„ 2.931.880.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.045	„ 13.770.000	1.959	„ 11.537.000

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	December 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting.....	4)	4 20.297.343	4 19.552.671
Personeele belasting..	2.132.732	29.211.473	27.824.604
Inkomstenbelasting..	9.039.945	102.860.938	98.821.958
Vermogensbelasting..	1.472.196	12.457.745	11.653.784
Dividend- en tantieme- belasting.....	1.019.853	19.443.690	18.882.156
<i>Invoerrechten.</i>	4.683.337	58.718.925	57.244.164
<i>Statistiekrecht</i>	348.646	4.359.052	4.140.315
<i>Accijnzen.</i>			
Zout.....	175.785	2.130.869	2.078.641
Geslacht.....	842.698	10.335.582	9.685.438
Wijn.....	532.327	2.709.203	2.841.858
Gedistilleerd.....	5.288.644	46.065.804	46.374.664
Bier.....	1.040.797	13.454.775	12.646.339
Suiker.....	3.584.764	44.378.427	43.798.450
Tabak.....	1.744.134	22.767.119	22.516.104
Belasting op gouden en zilveren werken.....	90.273	991.387	907.764
Belasting op rijwielen..	162 ⁵	6.796.440	6.635.634
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten.....	1.394.096	25.983.194	24.806.174
Registratierechten.....	2.300.004	23.108.387	21.294.767
Successierechten.....	3.097.743	47.334.896	47.714.801
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>	563.370	3.845.650	3.811.441
<i>Staatsloterij</i>	24.337	656.112	656.904
<i>Jacht en visscherij</i>	3.920	249.535	252.018
<i>Loodsgelden</i>	432.034	5.053.034	5.042.427
<i>Mijnen</i>	—	—	—
Totaal-Generaal..	39.811.797	503.209.580	489.183.076

1) Hieronder begrepen f 297.717 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 5.877.196. 3) f 4.949.844. 4) In de maand December pleegt de einduitkeering van de belastingbelasting en van de provinciale en gemeente-opentent betreffende den looppenden dienst plaats te hebben, welke uitkeering de opbrengst over de maand December overtrof. 5) De door de Postadministratie t/m. November jl. verstrekte opgaven — totaal bedragende f 6.796.734 — zijn achteraf gebleken f 456 te hoog te zijn, zoodat de opbrengst over de twaalf maanden van 1927, niettegenstaande in de maand December f 162 werd ontvangen, f 294 minder bedraagt dan voor dit middel over de eerste elf maanden werd opgegeven.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	December 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
Verdedigingsbelast. Ia	462.170	3.781.625	3.494.306
Verdedigingsbelast. Ib	1.496.110	14.074.143	13.870.151
Verdedigingsbelast. II	2.848.134	27.403.538	27.557.659
<i>Opentent:</i>			
Grondbelasting.....	4)	4 4.082.773	4 3.946.129
Personeele belasting..	521.585	6.107.542	5.933.550
Inkomstenbelasting..	520.309	19.350.835	28.837.998
Vermogensbelasting..	378.589	3.179.026	2.929.067
Dividend- en tantieme- belasting.....	336.551	6.416.418	6.231.112
Accijnzen op Suiker....	716.953	8.875.685	8.759.690
„ „ Wijn.....	106.465	541.841	568.372
Gedistilleerd.....	528.864	4.606.580	4.637.466
Zegelrecht van buitl. eff.	54.718	1.884.951	1.203.448
Totaal.....	7.970.448	100.305.557	107.968.948

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting.....	90.605	6.545.012	—
---------------------	--------	-----------	---

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEEL-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1923/24	—	—	—	4.059
1924/25	—	—	2.821.248	8.017
1925/26	76.259	1.297.375	4.710.799	44.127
1926/27	3.828.876	2.403.659	59.825.514	7.150.418
1927/28	16.392.208	25.510.439	35.508.377	5.251.124
Totalen ..	20.297.343	29.211.473	102.860.938	12.457.745

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Table of bank discount rates for various countries including Netherlands, Belgium, Java, and others.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, London, Berlin, and New York, showing rates for various dates in 1927 and 1928.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like London, Berlin, Paris, Brussels, and Batavia.

Table of exchange rates for various European cities including Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Copenhagen, Oslo, Buenos Aires, and Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various international locations like Alexandria, Athens, Bangkok, etc.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table showing silver and gold prices for London and New York.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table detailing the state treasury's assets and liabilities, including various bank balances and obligations.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the floating debt of the Netherlands-Indies, showing assets and liabilities.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 16 Januari 1928.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	82.540.388,54		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	3.089.179,78		
enz. in disc.	Ag.sch. "	13.333.687,71	f	98.963.256,03
Papier o. h. Buitenl. in disconto				—
Idem eigen portef.	f	183.658.393,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				183.658.393,—
Beleeningen	Hfdbk. f	44.785.765,73		
incl. vrsch.	Bijbnk. "	6.299.613,54		
in rek.-crt.	Ag.sch. "	65.850.978,47		
op onderp.			f	116.936.357,74
Op Effecten	f	113.104.657,74		
Op Goederen en Spec.		3.831.700,—		116.936.357,74
Voorschotten a. h. Rijk				—
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	67.754.135,—		
Muntmat., Goud		353.472.181,52		
	f	421.226.316,52		
Munt, Zilver, enz.		27.957.104,24		
Muntmat., Zilver				449.183.420,76
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfonds				23.827.147,02
Gebouwen en Meub. der Bank				5.000.000,—
Diverse rekeningen				42.146.057,27
	f	919.714.631,82		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.027.840,39		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfonds		4.825.129,48		
Bankbiljetten in omloop		788.186.360,—		
Bankassigatiën in omloop		311.753,28		
Rek.-Cour. { Het Rijk	f	38.794.011,66		
saldo's: { Anderen		38.404.075,94		77.198.087,60
Diverse rekeningen				14.165.461,07
	f	919.714.631,82		
Beschikbaar metaalsaldo	f	275.586.371,78		
Op de basis van 1/2 metaaldekking		102.447.131,60		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		1.377.931.855,—		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
16 Jan. '28	67.754	353.472	788.186	77.510	275.586	52
9 " '28	67.756	342.235	807.365	84.296	258.718	49
2 " '28	67.764	332.326	840.032	102.154	238.862	45
26 Dec. '27	67.789	332.202	796.784	99.163	248.288	48
19 " '27	67.790	322.287	789.215	85.452	242.755	48
12 " '27	67.804	322.287	802.511	75.397	242.045	48
17 Jan. '27	60.659	354.957	811.772	42.865	272.585	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
16 Jan. 1928	98.963	—	116.936	183.658	42.146
9 " 1928	122.838	—	120.662	183.308	51.668
2 " 1928	138.866	—	137.681	180.748	81.140
26 Dec. 1927	115.144	—	132.091	168.225	76.042
19 " 1927	120.676	—	127.186	158.178	73.763
12 " 1927	136.991	—	121.118	155.599	69.184
17 Jan. 1927	75.443	—	128.644	195.834	43.976
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
10 Dec. 1927..	1.121	1.509	746	871	466
3 " 1927..	1.120	1.596	694	868	460
26 Nov. 1927..	1.141	1.448	554	845	460
19 " 1927..	1.130	1.469	544	849	519
12 " 1927..	1.120	1.530	686	845	525
11 Dec. 1926..	1.020	1.502	1.117	925	470
5 Juli 1914...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
7 Jan. 1928	196.800		323.000	49.300	122.340
31 Dec. 1927	196.300		319.800	55.400	121.260
24 " 1927	196.600		319.200	56.100	120.940
17 Dec. 1927	178.766	16.913	323.589	51.347	120.978
10 " 1927	178.597	17.748	323.889	53.399	121.218
3 " 1927	178.604	17.665	318.023	63.838	120.230
26 Nov. 1927	178.687	17.376	316.660	66.288	119.769
8 Jan. 1927	197.041	29.264	321.234	61.899	150.498
9 Jan. 1926	197.038	39.457	356.306	49.351	156.122
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
7 Jan. 1928		170.900		***	53
31 Dec. 1927		169.500		***	52
24 " 1927		170.900		***	52
17 Dec. 1927	12.740	24.804	117.708	28.683	52
10 " 1927	13.024	23.275	118.505	30.743	52
3 " 1927	12.462	24.309	121.310	31.819	51
26 Nov. 1927	12.597	24.291	118.796	35.395	51
8 Jan. 1927	12.404	19.559	88.562	43.148	59
9 Jan. 1926	11.779	19.712	58.777	80.598	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/2 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
11 Jan. 1928	155.002	135.934	296.554	56.250	247.048
4 " 1928	152.303	137.728	297.621	56.250	248.284
28 Dec. 1927	152.409	138.711	299.791	56.250	250.662
21 " 1927	150.391	138.779	300.798	56.250	251.230
14 " 1927	149.909	137.249	298.290	56.250	248.649
7 " 1927	149.710	136.805	297.819	56.250	248.166
12 Jan. 1927	151.489	138.084	287.309	56.250	236.726
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
11 Jan. '28	39.629	64.504	14.854	110.061	38.818	31
4 " '28	48.294	91.716	13.618	142.730	34.325	21 ^{10/16}
28 Dec. '27	48.579	74.449	14.562	123.975	33.447	24 ^{1/8}
21 " '27	42.984	64.955	18.445	102.902	31.352	25 ^{10/16}
14 " '27	41.309	54.744	8.721	101.842	32.410	29 ^{5/16}
7 " '27	47.386	55.069	7.434	109.828	32.655	27 ^{1/8}
12 Jan. '27	34.768	77.056	15.372	111.539	33.155	26 ^{1/8}
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
12 Jan. '28	5.545	1.864	343	52	1.271	10	1.747
5 " '28	5.545	1.864	343	53	2.341	9	1.700
29 Dec. '27	5.545	1.864	343	53	2.166	8	1.674
22 " '27	5.545	1.864	343	51	1.241	8	1.719
15 " '27	5.545	1.864	343	50	1.396	7	1.737
13 Jan. '27	5.549	1.864	341	86	3.581	16	2.136
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. a.d. Staat	Schatkistbiljetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
12 Jan. '28	23.800	5.892	27.790	58.160	10.234	135
5 " '28	23.900	5.884	27.739	58.639	9.929	43
29 Dec. '27	24.550	5.881	26.551	56.551	10.481	26
22 " '27	24.550	5.880	25.793	55.806	10.460	32
15 " '27	24.650	5.874	25.320	55.811	10.710	12
13 Jan. '27	34.550	5.591	6.125	53.515	5.581	28
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Jan. 1928	1.864,5	81,4	285,6	2.635,5	23,1
31 Dec. 1927	1.864,6	81,4	282,0	3.128,7	78,3
23 " 1927	1.860,6	77,2	279,4	2.416,9	44,1
15 " 1927	1.860,7	77,2	286,2	2.270,5	58,6
7 " 1927	1.861,0	77,2	278,5	2.392,2	42,3
7 Jan. 1927	1.831,2	159,8	513,3	1.694,4	23,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Jan. 1928	93,4	519,3	4.170,9	675,0	275,1
31 Dec. 1927	93,4	499,2	4.564,0	779,1	284,9
23 " 1927	93,4	474,9	4.046,4	567,4	254,2
15 " 1927	93,4	477,3	3.931,4	525,1	296,7
7 " 1927	93,4	502,5	4.043,7	500,1	325,5
7 Jan. 1927	90,9	574,7	3.436,8	842,8	204,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Jan. '28, 31, 23, 15, 7 Dec. '27, 7 Jan. '27, resp. 50; 24; 30; 28; 30; 66 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927/28	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandische wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
12 Jan.	734	503	43	569	34	394	2.081	6	161
5 "	733	514	—	585	40	—	2.076	19	170
29 Dec.	719	525	—	585	35	—	2.043	32	183
22 "	718	468	43	545	30	394	1.994	4	158
15 "	714	462	43	541	33	400	2.006	27	118
13 Jan. ²⁾	620	454	38	505	32	400	1.827	1	195

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
28 Dec. '27	2.739,1	1.523,9	123,1	609,2	385,5
21 " '27	2.742,3	1.559,0	115,2	578,2	365,8
14 " '27	2.792,2	1.633,0	125,8	495,0	381,1
7 " '27	2.826,7	1.576,9	126,5	443,9	380,0
30 Nov. '27	2.805,0	1.525,5	134,9	477,0	354,7
23 " '27	2.859,9	1.610,8	132,7	418,3	326,7
29 Dec. '26	2.814,8	1.434,8	129,4	710,9	378,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
28 Dec. '27	603,1	1.813,2	2.473,3	132,5	63,9	66,8
21 " '27	588,0	1.821,3	2.434,0	132,4	64,4	67,2
14 " '27	597,9	1.766,7	2.448,0	132,3	66,2	69,2
7 " '27	604,2	1.749,8	2.427,3	131,7	67,7	70,7
30 Nov. '27	547,8	1.716,6	2.413,2	131,7	67,9	71,2
23 " '27	621,2	1.728,7	2.435,8	131,6	68,7	71,9
29 Dec. '26	317,2	1.857,0	2.345,7	124,8	66,9	70,1

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Discontos en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
21 Dec. '27	658	15.357	6.431	1.780	20.535	6.504
14 " '27	658	15.293	6.365	1.786	20.509	6.471
7 " '27	656	15.273	6.348	1.768	20.428	6.468
30 Nov. '27	659	15.214	6.329	1.760	20.438	6.473
23 " '27	659	15.130	6.313	1.759	20.287	6.448
22 Dec. '26	688	14.439	5.514	1.657	18.885	5.775

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 16 Januari 1928.

De internationale fondsenmarkten zijn in de achter ons liggende berichtperiode over het algemeen kalm geweest. Een uitzondering dient te worden gemaakt voor de beurs te Parijs, waar het intrekken van de wet op den uitvoer van kapitaal uit Frankrijk een vrij sterken indruk heeft gemaakt. Men beschouwde dezen maatregel in de eerste plaats als een verderen stap op den weg naar de stabilisatie van het Fransche betaalmiddel en hierdoor is uit den aard der zaak het vertrouwen in binnenland en buitenland toegenomen. Ten aanzien van het buitenland is deze stemming tot uiting gekomen in het verstrekken van belangrijke kooporders, zoowel voor staatsfondsen als voor aandelen in bankinstellingen en spoorwegondernemingen, welke papieren dan ook een niet onbelangrijke koersverheffing in het licht hebben gesteld. Hoe verheugend een dergelijke gang van zaken ook wordt geacht, de taak van de Bank van Frankrijk wordt er geenszins door verlicht. De schorsing — want van een definitieve intrekking is nog niet gesproken — van de wet op den uitvoer van kapitaal is in de hand gewerkt door het feit, dat voortdurend buitenlandische betaalmiddelen werden aangeboden, waarvan de tegenwaarde in Fransche francs niet onmiddellijk kon worden aangewend. De bankbiljettenomloop verkreeg derhalve een tendens tot onmatige uitzetting en men koesterde de hoop, dat de intrekking van de genoemde wet zou medewerken tot het doen wegvloeien van overtollige gelden. Tot nu toe echter is dit door de groote buitenlandische aankopen niet geschied.

Intusschen heeft ook de beurs te Berlijn de gunstige uitwerking van de voorvallen in Frankrijk ondervonden. Men verkeerde daar in de veronderstelling, dat Fransche belanghebbenden, nu dit zonder bijzondere bezwaren mogelijk is geworden, zouden overgaan tot aankopen op de buitenlandische, dus ook op de Duitse, beurzen. In het vooruitzicht van deze mogelijkheid is de stemming in Berlijn vrij vast geworden. Tegen het einde der berichtperiode is echter een inzinking op te merken geweest, welke vooral in de hand is gewerkt door het voorloopige uitblijven van buitenlandische kooporders en door de vage mededeelingen, welke op de laatste vergadering van de I. G. Farbenindustrie zijn verstrekt.

Te Londen is de markt vrij kalm gebleven, zonder een bepaalde richting in te slaan. De afdeling voor Britsche beleggingspapieren was rustig; daarentegen ontstond grootere belangstelling voor Fransche obligaties, in verband met de hierboven vermelde maatregelen op financieel gebied in Frankrijk. Verschillende van de industriele fondsen, welke in den laatsten tijd op den voorgrond waren getreden, bleken in de achter ons liggende dagen in reactie te zijn. Sterk de aandacht hebben getrokken de fluctuaties in de aandelen in verschillende telegraafondernemingen en Marconi's, in verband met de verwachting, dat een toenadering tusschen deze ondernemingen zou plaats vinden.

Te New York is de markt aarzelend gebleven. Er bestond een neiging tot reactie, voornamelijk in verband met de toeneming van de voorschotten aan makelaars ter beurse, in verband waarmee men afwerende maatregelen van de zijde van den Fed. Res. Board niet onmogelijk acht.

Ten onzent is de markt over het algemeen kalm geweest, waarbij echter vrij veel uitzonderingen zijn voorgekomen. De beleggingsafdeling heeft geen aandacht tot bijzondere bespreking gegeven, althans niet in zooverre het inheemsche papieren betreft. Wat buitenlandische soorten aangaat, stonden Fransche obligaties in het centrum der belangstelling; de opgewekte houding aan de beurs te Parijs heeft ook aan onze markt eenige uitwerking gehad. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld: 105¹/₁₆, 105⁵/₁₆, 105⁹/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¹/₁₆, 100⁵/₁₆, 100⁹/₁₆; 4¹/₂ Ned.-Indië 1926: 97¹⁵/₁₆, 98¹/₁₆, 98¹/₃₂; 5 pCt. Mexico £ 100—1000 (afgest.): 9⁷/₈, 9¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 83⁷/₁₆, 84¹/₂, 84; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 107¹/₁₆, 107¹/₂, 107⁷/₁₆.

Van de verschillende aandelensoorten hebben die in industriele ondernemingen wel de meeste aandacht getrokken. Hier waren de omzetteren dan ook tamelijk belangrijk, zoals Philips, Marg. Unie, Jurgens, kunstzijdesoorten, e.d. In alle hiergenoemde aandelen is een koersstijging tot stand gekomen, waarbij echter opgemerkt dient te worden, dat het hoogst bereikte peil niet in alle gevallen behouden kon blijven. Naast de genoemde papieren traden ook andere sterker dan anders op den voorgrond, o.a. van Berkel's Patent, Amst. Superfosfaat, Ver. Chemische Fabrieken, enz. Centrale Suiker Mij.: 99¹/₂, 102¹/₂, 102; Holl. Kunstzijde Ind.: 153¹/₄, 156¹/₄, 155; Jurgens: 235¹/₄, 239¹/₄, 246; Maekubec: 118¹/₂, 128, 131¹/₂, 128¹/₂; Ned. Kunstzijdefa-

briek: 416½, 423½, 431¼, 422; Philips Gloeilampen: 570, 564, 585, 576½; Zweedsche Lucifer Mij.: 372, 378¼, 375.

Ook *petroleumaandeelen* waren tijdelijk vast gestemd. De opheffing van de wet op den uitvoer van kapitaal schijnt eenige uitwerking te hebben gehad op aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, welke blijkbaar voor Fransche rekening werden gekocht. Later echter is ook hier een reactie ingetreden. Voor Roemeensche soorten is de aandacht iets geringer geworden, nu de stabilisatie van de Leu nog niet onmiddellijk schijnt te worden toegepast. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 323½, 328¼, 324½; Gec. Holl. Petr. Cy.: 199¼; Kon. Petroleum Mij.: 344, 342½, 348¼, 353¼, 348; Penlak Petroleum: 74¾, 76, 78¼, 78½; Pseudawa: 19, 18, 17¼, 18¼; Marland Oil: 35½, 367½, 37, 36¼.

De *tabaksmarkt* was kalm. In de meeste aandeelen is slechts weinig omgegaan en ook de fluctuaties zijn dienengevolge tamelijk gering gebleven. Iets grooter waren de omzettingen in aandeelen Deli Batavia. Ook de Java-aandeelen hebben van goede belangstelling blijk gegeven. Arendsburg: 680, 684½, 681; Besoeki Tabak Mij.: 539, 538½, 540; Deli Batavia: 577, 580¼, 584, 578; Deli Mij.: 474, 468½, 475½, 468; Ngoopt: 430, 425, 417, 416; Oostkust: 278½, 276¼, 276, 272¼; Senembah Mij.: 517, 512½, 517½, 514, 508¼.

Rubberaandeelen zijn vrijwel op den achtergrond gebleven. De rubberprijs heeft slechts weinig gevarieerd, doch de tendens was niet opgewekt. Dit weerspiegelde zich eenigzins in een lichtelijk dalende richting van de desbetreffende aandeelen ter beurze, waarbij nog het vooruitzicht kwam, dat de voorraden te Londen in de achter ons liggende berichtenweek zouden toenemen. Deze veronderstelling is inmiddels bewaarheid. Amsterdam Rubber: 323½, 318¼, 322¼, 318¼; Deli Batavia Rubber: 253¼, 250½, 254, 250¼; Hessa Rubber: 425, 420, 429, 431; Indische Rubber: 404, 399, 402¼, 399; Kali Telepak: 352, 345¼, 354, 351; Kendeng Lemboe: 426½, 422¼, 425, 422; Majanglanden: 364, 360½, 362, 360; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 348, 338, 344, 346, 345; Oost Java Rubber: 410, 406, 400¼, 408¼, 405; R'dam Tapanoeli: 170, 166, 169¼, 168; Serbadjadi: 331, 323, 328½, 325; Sumatra Rubber: 304½, 298, 306, 303; Sumatra Caoutchouc: 276½, 270, 273½; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 200½, 198¼, 201, 200; Intercontinental Rubber: 191½, 19¼, 19¼.

Suikeraandeelen hebben weinig handel tot zich getrokken en van een bepaalde richting kon niet worden gesproken. Cult. Mij. Vorstenlanden: 183, 181, 180½, 180; Handelsvereniging Amsterdam: 807, 805, 810½, 802; Javasche Cultuur Mij.: 411, 409, 406, 403; Kalibagor: 448½, 450¼, 446, 445; Maron: 289, 288, 286, 285½; Moormann: 442, 444, 442, 439, 435; Ned.-Ind. Suiker Unie: 304¼, 308½, 301, 300; Poerworedjo: 127½, 126¼, 125; Tjepper: 815, 812, 820, 807; Tjeweng Lestari: 241, 241½, 233 (ex div.); Watoetoelis Poppoh: 835, 831, 840, 850.

Scheepvaart-aandeelen waren vrij vast, inzonderheid voor aandeelen Holland-Amerika Lijn, welke in nogal groote posten en tot stijgende prijzen uit de markt werden genomen. Holland-Amerika Lijn: 85, 86¾, 87¼, 89; Java-China-Japan Lijn: 131¼, 132¼, 134; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 96½, 95¼, 96¼; Nederlandsche Scheepvaart Unie: 199¼, 200¼, 199¼, 199¼; Nieuvelt Goudriaan: 132¼, 133, 135, 135¼; Stoomvaart Mij. Nederland: 196¼.

De afdeling voor *mijnbouwondernemingen* heeft haar levendigheid van korten tijd geleden ingeboet. De fluctuaties waren gering, ook in pref. aandeelen Müller Mijnbouw; men verwacht klaamblijkelijk, na de publicatie van het rapport omtrent de C. V. Müller, geen onmiddellijke regeling voor de mijnbouwmaatschappij. Alg. Exploratie Mij.: 61¼, 63½, 62; Billiton Ie Rubriek: 920, 937, 935; Boeton Mijnbouw Mij.: 140½, 146½, 150, 146¼, 149; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 78, 79, 80¼; Redjang Lebong: 144, 149½, 142½, 144¼; Siloenghang: 17, 20, 25, 28; Singkep Tin Mij.: 444, 445, 435, 432.

Bankaandeelen waren zeer vast voor de vooraanstaande soorten. Amsterdamsche Bank: 185¼, 188, 188¼; Holl. Bank v. Zuid-Amerika: 69, 68¾, 68; Incasso Bank: 128¼, 128, 128¼; Javasche Bank: 337; Koloniale Bank: 276, 272, 269; Ned.-Ind. Handelsbank: 178, 176¼, 177½, 177; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 176¾, 175¼, 175½; R'damsche Bankverg.: 97¼, 98½, 98½; Twentsche Bank: 145.

De *Amerikaansche afdeling* was kalm, zonder groote wijzigingen van het koerspeil. American Smelting & Refining Cy.: 176¼, 175¼, 177¼, 175½; American Water Works: 61, 59; Anaconda Copper: 112¼, 111¼, 115½, 113; Cities Service: 275¼ (ex div.); Studebaker: 58½, 57¼, 59, 58; United States Steel Corp.: 148½, 147½, 145½; Atchison Topeca: 191¼, 190¼, 191¾; Erie: 64½, 63¼, 63¼; St. Louis & San Francisco: 114¼, 113½, 116, 113; Southern Pacific Cy.: 1207½, 121¼; Union Pacific Cy.: 190, 189¼, 189; Wabash Railway: 64½, 64¼, 66, 65.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

17 Januari 1928.

Na de herleving van het begin der maand waren in de afgelopen week de zaken weder weinig levendig. Als uitzondering kwamen in Engeland enkele dagen voor met betere vraag voor Canadeesche tarwe ter verscheping van de Westkust op aflading in de eerstvolgende maanden, waarvoor ook nu en dan in Duitschland en Nederland goede belangstelling bestond. Ook kwam in het begin der week te Antwerpen een enkele dag voor met goede zaken in verschillende Noord-Amerikaansche tarwesoorten naar Noord-Frankrijk, doch over het algemeen waren de omzettingen niet groot en verkeerde de markt vrij sterk onder den indruk van groote verschepingen uit Argentinië, sterke toename van den tarwevoorraad in de Argentijnsche havens en het daarmee verband houdende dringende aanbod van tarwe uit Argentinië. Canada begint nu ten volle de concurrentie van het Zuidelijk halfrond te ondervinden, ofschoon Australië deze week vrij wat minder tarwe dan in de vorige heeft verscheept, doch de Canadeesche markt ondervond steun van de geregelde verkoopen via Vancouver en prijsverlagingen vonden dan ook te Winnipeg niet plaats. Zelfs vertoonde de markt daar, evenals te Chicago, nu en dan nog al eens een neiging tot stijging, zoodat kleine prijsdalingen telkens weder door een herstel werden gevolgd. Tot op zekere hoogte heeft dat samengehangen met de minder gunstige berichten, welke blijven binnenkomen omtrent den stand der wintertarwe in de Vereenigde Staten. In Kansas namelijk klaagt men nog steeds over te weinig neerslag en in het Middenwesten is door het onlangs opgetreden zachte weder de sneeuw van de velden verdwenen, zoodat nu vrees bestaat voor schade wegens vorst. Op 16 Januari sloot tarwe te Winnipeg in vergelijking met een week tevoren onveranderd tot iets hooger en te Chicago voor Maart ¼ dollarcent per 60 lbs hooger en voor de volgende termijnen ongeveer evenveel lager. Ook de Argentijnsche termijnmarkten bleven ten slotte onveranderd tot een kleinigheid hooger.

In Noord-Duitschland worden de zaken nog altijd bemoeilijkt door ijs op sommige der Duitsche rivieren en kanalen en speciaal op de Elbe schijnt deze belemmering van het verkeer nog lang niet te zijn opgeheven. Voor alle graansoorten is dan ook aan de Hamburgsche markt de invloed daarvan in de prijzen te bespeuren. De verscheepingen van Argentinië hebben dit jaar zeer snel een grooten omvang bereikt en daar ook van Noord-Amerika iets meer werd afgeladen waren de verschepingen deze week voldoende voor de behoefte der invoerlanden. Juist in verband met die groote Argentijnsche verschepingen en de ruime hoeveelheden, welke ook Canada nog ter beschikking heeft, richt zich, behalve wat Manitoba's ter verscheping over Vancouver betreft, de Europeesche vraag speciaal op tarwe in spoedige posities en op aflading worden weinig zaken gedaan. Men houdt zich namelijk overtuigd, dat er geruimen tijd zeer voldoende tarwe door de uitvoerlanden zal worden aangeboden en meent, dat de kans op prijsverhoging niet groot is. Zeer zeker valt voor die opvatting zeer veel te zeggen, doch eenige invloed valt toch misschien wel te verwachten van de minder gunstige berichten van de nieuwe op het Noordelijk halfrond te veld staande oogsten, indien de weersomstandigheden daarvoor niet verbeteren. Behalve de zoeven reeds beschreven minder gunstige rapporten omtrent de wintertarwe in Noord-Amerika schijnt het wintergraan er namelijk in Europa ook niet overal even goed voor te staan, waarbij vooral gedacht dient te worden aan de omstandigheid, dat de uitzaai in verschillende West-Europeesche landen kleiner is geweest dan in het vorige jaar en dan in de bedoeling had gelegen.

Verscheepingen van rogge uit Noord-Amerika zijn deze week weder zeer klein geweest en zaken in deze graansoort blijven beperkt, terwijl in de meeste gevallen de prijzen lager zijn dan door de Amerikaansche noteeringen zou worden gerechtvaardigd. De markt te Chicago handhaaft zich echter gemakkelijk en in den loop der week is zelfs een kleine verhoging te constateeren geweest, welke echter op 16 Januari grootendeels verloren ging.

Voor maïs is in den loop dezer week de stemming steeds vaster geworden. Aanvankelijk was de vraag in Engeland nog niet groot, terwijl voor spoedige maïs de markt in Noord-Duitschland gedrukt bleef met prijzen beneden de pariteit der uitvoerlanden. Ook in Argentinië was de stemming eenigszins weifelend en ofschoon voor nieuwe maïs de prijzen te Buenos Aires wat stegen, kwamen voor oude maïs zelfs dagen met enige prijsdaling voor. Later is daarin echter een belangrijke verandering ingetreden, omdat vrij plotseling overal de overtuiging doordrong, dat in de eerstvolgende maanden wel eens een gebrek aan maïs kon

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
14 Jan. '28	129 1)	88 7/8 ¹⁾	54 1/2 ¹⁾	11,— ¹⁾	8,20 ¹⁾	15,15 ¹⁾
7 „ '28	130 1/8 ¹⁾	87 3/4 ¹⁾	53 7/8 ¹⁾	10,90	7,95	14,75
14 Jan. '27	138 7/8	81 1/2	48 1/2	10,90	5,65	14,30
14 Jan. '26	176 1/2	87	45 7/8	14,40	7,70	16,15
14 Jan. '25	184 5/8	132	61 1/2	15,80	11,05	23,50
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70

1) per Mrt.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	16 Jan. 1928	9 Jan. 1928	17 Jan. 1927
Tarwe (Hardwinter II) .. ¹⁾	13,65	13,50	15,10
Rogge (No. 2 Western) .. ¹⁾	12,75	12,70	12,35
Mais (La Plata)	209,—	200,—	162,—
Gerst (48 lbs. malting) .. ²⁾	248,—	246,—	220,—
Haver (Canada 3)	13,—	13,—	11,40
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹⁾	13,60	13,65	11,60
Lijnzaad (La Plata)	359,—	350,—	358,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8/14 Jan. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	8/14 Jan. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe	25.964	81.536	89.093	3.800	3.800	5.000	85.336	94.093
Rogge	454	722	15.270	—	—	—	722	15.270
Boekweit	900	1.380	458	—	—	—	1.380	458
Mais	11.633	32.101	73.717	1.991	8.243	9.500	40.344	83.217
Gerst	7.536	12.619	15.641	—	420	602	13.039	16.243
Haver	1.763	3.708	3.812	—	—	—	3.708	3.812
Lijnzaad	890	7.390	6.858	7.841	21.260	4.300	28.650	11.158
Lijnkoek	1.686	9.046	4.177	—	—	—	9.046	4.177
Tarwemeel	2.755	8.512	4.208	2.079	2.079	2.126	10.591	6.334
Andere meelsoorten	70	497	1.614	—	—	—	497	1.614

blijken te bestaan, dat aanzienlijke prijsstijging met zich zou brengen. De verschepingen van Argentinië zijn reeds, eenige weken veel kleiner dan wij in December tot nog toe gewend zijn geweest, terwijl bovendien de voorraden in de Argentijnsche havens telkens weder flinke vermindering ondergaan en op 12 Januari slechts 200.000 ton bedroegen tegen 320.000 ton op den overeenkomstigen datum van het vorige jaar. Ook de houding der Argentijnsche exporteurs, die zeer hoge prijzen gingen vragen voor oude mais op afloading in de eerstvolgende maanden, wees erop, dat niet veel mais meer in Argentinië aanwezig is. Bovendien ondergingen de prijzen voor oude mais aan de Argentijnsche termijnmarkten een sterke verhoging en daar bovendien van den Donau in het geheel geen aanbod van mais bestaat, de verschepingen van Zuid-Afrika klein zijn en de andere weinig belangrijke uitvoerlanden niet in staat zijn, hoeveelheden van betekenis te leveren, nam. in verschillende Europeesche landen de vraag naar oude Platamais aanzienlijk toe, waarbij telkens hoogere prijzen werden betaald. De omzet in mais aan de Engelsche markt was groter dan in langen tijd het geval is geweest en in Nederland vonden, ondanks de prijsstijging, de aankomende partijen zeer gemakkelijk opname, evenals ook te Antwerpen. Door deze vaste houding der markt voor Plata-mais konden ook de weinige andere soorten, welke worden aangeboden, een flinke prijsverhoging boeken. Nederlandsch-Indische mais trok in verband daarmee ruimere belangstelling en behalve in Nederland werden daarin ook naar Noord-Duitschland en naar Denemarken en Scandinavië geregelder zaken gedaan. De nieuwe Argentijnsche maisoogst blijft er uitstekend voorstaan, doch de algemeen vaste stemming aan de maismarkt heeft ook daarvoor de prijzen doen stijgen. Zaken in nieuwe Platamais zijn echter niet groot, omdat in verband met de zeer goede oogstvooruitzichten de verhoogde prijzen, welke daarvoor worden gevraagd, lang niet algemeen vertrouwen wekken. Gestegen zijn ook de maisprijzen in Noord-Amerika, doch nu Platamais zooveel duurder is geworden, is toch de belangstelling voor Noord-Amerikaansche toegenomen. De verschepingen uit Noord-Amerika zijn deze week nog steeds zeer klein geweest, doch naar Nederland en ook naar Engeland en Duitschland zijn vrij geregeld zaken gedaan, zoodat in de eerstvolgende weken wel eenige vermeerdering van den export kan worden verwacht. Men zal nu dienen af te wachten, of Noord-Amerika met verhoogde prijzen reageert op vermeerdering der zaken naar Europa en het ziet er naar uit, dat slechts wanneer dat niet het geval is, verdere verhoging der maisprijzen te voorkomen is. Reeds is mais te Chicago in den loop der week 1 a 2 dollarcent per 56 lbs. gestegen. Aan de Argentijnsche termijnmarkten bedroeg de prijsstijging voor oude mais ongeveer 50 centavos en voor nieuwe 25 centavos per 100 KG.

In gerst wordt de omzet nog steeds belemmerd door de hooge prijzen en geregelde zaken in Noord-Amerikaansche gerst vonden deze week eigenlijk slechts naar Nederland plaats, dat tot de eenigszins gedaalde prijzen vrij

geregeld inkoop deed. In Duitschland blijft de vraag naar gerst onvoldoende, terwijl ook in Engeland niet veel voergerst werd gekocht. De verschepingen van nieuwe Argentijnsche gerst hebben een aanvang genomen en een groot deel daarvan was voor Nederland bestemd, doch van den Donau vonden geen afladingen plaats. De prijzen van stoomende Donaugerst en van Platagerst hebben deze week geen noemenswaardige verandering ondergaan, terwijl van Noord-Amerika iets meer wordt gevraagd in overeenstemming met de termijnmarkt te Winnipeg, waar gerst van 9 tot 16 Januari 1 1/2 tot 1 3/4 dollarcent per 48 lbs. is gestegen. Het hoogste peil van den laatsten tijd, dat op 31 December was bereikt, is daarmee echter nog niet weder hersteld.

Voor haver werden in Engeland betere prijzen betaald in verband met beperkt aanbod uit Argentinië. Wel is deze week een flinke hoeveelheid Argentijnsche haver afgeladen, doch zij was grotendeels naar het vasteland bestemd. In verband daarmee werden in Duitschland en Nederland wel wat meer zaken gedaan in nieuwe Platahaver, doch de vraag naar buitenlandsche haver is daar nog altijd niet levendig. Wat Nederland aangaat betreffen de zaken grotendeels Noord-Duitsche haver. Van Noord-Amerika vinden nog steeds zoo goed als geen zaken in haver naar Europa plaats.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week zeer kalm gestemd, terwijl de noteringen zich in dalende richting bewogen.

In New York brokkelden prijzen ongeveer 13 punten op elk der verschillende termijnen af.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Vereenigde Staten bedroegen deze week 50.000 tons, de versmeltingen 38.000 tons, tegen 37.000 tons in 1927 en de voorraden 191.000 tons tegen 161.000 tons.

In prompte Cubasuiker kwamen eenige kleinere zaken tot stand tot ongeveer 2,13/16 d.c. c. & fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 10/1 ..	—	—	404.005
Weekontv. afscheephavens ..	22.268	1.358	—
„ Nieuwe oogst	—	—	127.819
Tot. sedert 1/1/27 tot 7/1/28 ..	4.372.465	4.732.287	1.965.855
Weekexport	48.329	24.848	14.582
„ Nieuwe oogst	—	—	71.322
Tot.exp.sedert 1/1/27 tot 7/1/28	4.118.732	4.684.984	1.122.979
Voorraad Afscheephavens ...	186.254	46.251	172.489
Voorraad Binnenland	63.000	—	128.400

1 Nieuwe oogst.

De termijnnoteringen in Londen brokkelden eenigszins af en toonden het volgende beeld:

Jan. Sh. 16/2 1/2	Aug. Sh. 16/10 1/2
Mrt. „ 16/3 1/2	Dec. „ 16/6
Mei „ 16/6 1/2	

Op Java liepen prijzen in de tweede hand ongeveer $f \frac{1}{8}$ à $f \frac{1}{4}$ terug.

Ook hier te lande konden noteeringen niet op het vorige niveau stand houden wegens voortdurend aanbod en brokkelden ongeveer $f \frac{3}{8}$ af. Aan het slot trad eenig herstel in en waren de eind-noteeringen a.v.:

Maart f 17.5/8 Mei f 17.7/8
Aug. „ 18.-/1 Dec. „ 18.-/1

De omzet bedroeg deze week ongeveer 3600 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 ^o Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 ^o c.i.f. Jan./Feb.	
	kristalsuiker basis 99 ^o	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
16 Jan. '28	f 17 $\frac{1}{4}$	32/3	13/9	12/-	4,49
9 Jan. '28	„ 17 $\frac{15}{16}$	32/9	13/9	—	4,61
16 Jan. '27	„ 21 $\frac{9}{16}$	38/3	16/3	15/7 $\frac{1}{2}$	5,02
16 Jan. '26	„ 17 $\frac{1}{4}$	31/9	13/10 $\frac{1}{2}$	11/-	4,11
	ruwsuiker basis 88 ^o				
4 Juli '14	f 11 $\frac{15}{32}$	18/-	—	—	3,26
	basis 99 ^o				
	f 14 $\frac{13}{32}$				

¹⁾ Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 11 Januari 1928.

De Amerikaansche katoenmarkt is zeer onregelmatig geweest en met het slot van gisteren waren prijzen iets lager dan een week geleden. Egyptische katoen was vast met beperkte vraag. Ondanks deze omstandigheden bestond er in Liverpool veel belangstelling, zoodat locoverkoopten daar ter plaatse, gedurende de vijf dagen, dat de markt geopend was, totaal zelfs 54.000 balen bedroegen, waarvan 38.000 balen Amerikaansche. Men zegt echter, dat een gedeelte van deze transacties tusschen handelaren onderling plaats vond, doch ook spinners hebben meer gekocht.

In de Amerikaansche garenmarkt is sedert onze laatste publicatie weinig omgegaan. Hier en daar zijn enkele flinke posten geboekt, doch sinds Maandag zijn er weinig biedingen aan de markt. Er is echter nog geen gebrek aan vraag, ofschoon producenten van alle nummers gisteren „weinig zaken” rapporteerden, terwijl in vele gevallen in het geheel geen transacties werden afgesloten. De rapporten van de Sub-Commissies van de „Federation of the Master Cotton Spinners' Associations” en de „Cotton Spinners en Manufacturers Association” betreffende den stand van zaken werden Maandag gepubliceerd. De voorspellingen zijn over het algemeen wel uitgekomen en de voornaamste proposities waren wel een reductie van 25 per cent over alle standaardloonen en een verlenging van de werkweek van 48 op 52 $\frac{1}{2}$ uur. Verder werden er voorstellen gedaan om voor die zaken, wier financiële positie als hopeloos beschouwd kan worden, onverwijld te reorganiseeren, waardoor hun positie zal verbeteren. Ook wil men een beroep doen op de Regeering ten einde de lasten van Nationale en Sociale diensten te reduceeren, terwijl men eveneens invloed zal trachten uit te oefenen om de Gemeentelijke onkosten te verlagen. Ook wil men trachten de beperkende bepalingen betreffende het poetsen en oliën, welke de productie aanmerkelijk verminderen, op te heffen; men wijst er nl. op, dat de effectieve werkuren in grootere mate gereduceerd zijn dan de nominale uren. Op nauwere samenwerking tusschen alle secties in de industrie wordt aangedrongen, hierbij inbegrepen het bleeken, finisken en verpakken, alsook tusschen spinners, fabrikanten en handelaren. Dit is een uitgebreid programma en verschillende voorstellen zijn niet nieuw meer; wij moeten nu maar eens afwachten wat het resultaat van deze pogingen om verlichting te brengen, zal zijn. In Egyptische garens gaat over het algemeen slechts weinig om en spinners rapporteeren een kalme markt.

Er bestaat nog steeds een goede vraag naar manufacturen; prijzen blijven vast en de stemming is hoopvol. Indië toont nog steeds de meeste belangstelling en de handel breidt zich over alle soorten uit. Wat stapelgoederen voor Calcutta betreft, blijkt vlugge levering een eerste vereishte te zijn, waardoor nogal zaken afspringen. De markten in het Verre Oosten, speciaal de Straits en Java, zenden meer biedingen in en het is duidelijk, dat in bepaalde soorten flinke zaken gedaan zijn en dit meer steun aan de markt gegeven heeft. Fluctuaties in katoenprijzen veroorzaken nogal eens onrust bij koopers en zijn tot nu toe een beletsel geweest voor een nieuwe of hooger prijsbasis.

Daar staat tegenover, dat producenten hun uiterste best doen hun marges te behouden of te verbeteren en de toon van de markt is gezonder geworden.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 3 Jan. 10 Jan.

4 Jan. 11 Jan. T.T. op Br.-Indië 1/6 $\frac{1}{8}$ 1/6 $\frac{1}{8}$
F.G.F. Sakellaridis 17,65 17,40 T.T. op Hongkong 2/0 $\frac{3}{8}$ 2/0 $\frac{3}{8}$
G.F. No. 1 Oomra 7,90 7,95 T.T. op Shanghai Vac. 2/7 $\frac{1}{2}$

KOFFIE.

Het artikel verkeerde ook in de afgelopen week in vaste stemming en de kost- en vracht-aanbiedingen sluiten voor Santos ongeveer 3/- en voor Rio ongeveer 2/- hooger dan een week geleden, terwijl Nederlandsch-Indië met Robusta slechts een fractie ophiep. Aan de termijnmarkt alhier zakten de prijzen eerst iets in, doch zij herstelden zich dadelijk weder en bij het afsluiten van dit bericht staan de noteeringen ongeveer $\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ ct. hooger dan verleden week.

Volgens dezer dagen ontvangen telegrafisch bericht bedroegen de voorraden, door het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo in de pakhuizen en de spoonwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 December 13.120.000 balen, hetgeen tegen 30 November eene vermeerdering beteekent van 849.000 balen. In het telegram werd bijgevoegd, dat verwacht wordt, dat het restant van den oogst tegen het einde van Januari van uit de plantages in de binnenlandsche pakhuizen zal zijn afgeleverd. Van de grootte van dit restant zal het dus afhangen, of deze binnenlandsche voorraden, waaruit dagelijks de door het Instituut vastgestelde aanvoeren maar de afscheepthaven worden verzonden, aan het einde van de loopende maand nog zullen blijken te zijn toegenomen.

De vaste stemming, waarvan hierboven wordt melding gemaakt en die feitelijk reeds sedert eenige maanden bestaat, is uitsluitend het gevolg van de thans bestaande zekerheid, dat het Verdedigings-Instituut erin geslaagd is, om zijn plannen ter ophouding van de prijzen ook ditmaal met succes door te voeren, niettegenstaande de loopende Braziliaansche oogst buitengewoon groot is. Al mag wellicht de hoeveelheid, welke in het Braziliaansche binnenland tijdelijk teruggehouden wordt, in deze maand nog toenemen, toch is het een feit, dat de bereiding van dien oogst langzamerhand op haar einde begint te loopen en dat de teruggehouden hoeveelheden dan van af de volgende maand tot in het midden van het jaar (wanneer de volgende oogst begint af te komen) weder zullen moeten gaan afnemen. Voor het oogenblik heeft Brazilië het pleit in elk geval wederom gewonnen, hetgeen voor dit land van buitengewoon veel belang is, daar, zoals bekend, de Braziliaansche koffie in normale omstandigheden ongeveer tweederden uitmaakt van de wereld-productie en bij een zeer grooten oogst, zoals die van dit jaar, zelfs drie-vierden, terwijl meer dan 70 pCt. van de waarde van den geheelen Braziliaanschen uitvoer op rekening komt van het artikel. Hoe het verder in de toekomst zal gaan, dient echter te worden afgewacht, want velen zijn van meening, dat de Braziliaansche Koffie-Verdediging haar vuurproef eigenlijk eerst in de volgende jaren zal moeten doorstaan. Deze meening is gegrond op de overweging, dat de loopende oogst geen record is in dien zin, dat de koffiestruiken overal het maximum van wat zij voortbrengen kunnen, hebben geleverd en dat hun kracht voor den volgenden oogst daardoor zeer belangrijk verminderd is, doch dat de groote opbrengst in de eerste plaats te danken is aan de uitbreiding, die de met koffie bebouwde oppervlakte in de laatste jaren heeft ondergaan. Waar nu de hooge prijzen van de laatste jaren de koffie-kultuur niet alleen in Brazilië, doch ook in vele der andere produktielanden (o.a. Columbia, Guatemala, Salvador, Afrika, enz.) in belangrijke mate hebben aangemoedigd, vraagt men zich af of de vrees, dat binnenkort van een regelmatige overproductie zal moeten worden gesproken, niet gerechtigd is, ten minste wanneer het te veel niet tijdelijk door misoogsten zal worden opgeheven. Hoe het zij, eerst de toekomst zal leeren of Brazilië in staat zal blijven, de prijzen van het produkt voor te schrijven.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 98/- à 100/- per owt. en van dito Prime ongeveer 102/- à 104/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 68/- à 69/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 33 $\frac{1}{2}$ ct.; Palembang Robusta, Februari-verscheping, 33 $\frac{3}{4}$ ct.; Palembang Robusta, Jan.-Maart-verscheping, 33 $\frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteering bleef onveranderd 60 ct. per

½ KG. voor Superior Santos en 46 ct. voor Robusta.
De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
17 Jan.	48 ⁷ / ₈	47	46	—	42 ⁷ / ₈	42	40 ⁷ / ₈	40 ¹ / ₈
10 "	48 ⁷ / ₈	47	46	—	42 ¹ / ₂	41 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂	39 ¹ / ₂
3 "	48 ⁷ / ₈	47	46	—	42 ⁷ / ₈	41 ³ / ₄	40 ³ / ₄	39 ³ / ₄
27 Dec.	48 ⁷ / ₈	47	46	—	42 ⁷ / ₈	41 ¹ / ₂	40 ⁷ / ₈	—

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
16 Jan.	\$ 13,85	\$ 13,68	\$ 13,35	\$ 13,27
9 "	" 13,38	" 13,32	" 13,13	" 13,05
30 Dec.	" 13,45	" 13,35	" 13,16	" 13,05
27 "	" 13,55	" 13,40	" 13,25	" 13,13

Rotterdam, 17 Januari 1928.

IJZER.

In het algemeen is de stemming op de ijzer- en staalmarkt vast. Een gebeurtenis van betekenis is het tot stand komen in Frankrijk van verkooporganisaties voor (staal) halfabrikaten en balken als een aanloop tot de verdere uitbreiding der bemoeiingen van het Internationale Ruwstaalkartel. Op de Fransche markt is dientengevolge de vraag naar genoemde producten toegenomen en zijn de prijzen verhoogd. Met ingang van 1 Januari zijn de Fransche prijzen van gieterij-ijzer 5 frs. hooger geworden.

In Duitschland verhoogde het Roheisenverband o.a. den prijs van gieterij-ijzer No. 3, in verband met het toetreden tot het syndicaat van den laatsten outsider, nl. de Maximilianshütte met 4 Mk.

	Notering in de week van		
	1/7 Jan. 1928	8/14 Jan. 1928	10/16 Jan. 1927
Ruwijzer.			
<i>f. o. t. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
*Cleveland Foundry no. 1	67 ¹ / ₂	67 ¹ / ₂	90 ¹ / ₂
" " " 3	65/-	65	85 ¹ / ₂
" " " 4	64/-	64	84 ¹ / ₂
*Hematite East Coast mixed numbers	70 ¹ / ₂	70	90
Wagon départ Longwy (Lotharingen)	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3	425,—	425,—	540,—
Semi-phosphoreuse	460,—	460,—	580,—
ab Werk Rheinl.-Westfalen	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroheisen no. 1	86.50	86.50	88.—
" " " 3	82.—	82.—	86.—
Hämatit.	87.50	87.50	93.50
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwpijper no. 3	60/-62/-	60/-62/-	77-80
Walsproducten.			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	97-97 ¹ / ₂	96 ¹ / ₂ -97 ¹ / ₂	104-105
Plaatijzer 5 mM.	119	118-119	123 ¹ / ₂ -124 ¹ / ₂
" 3 " "	124	124	133/133 ¹ / ₂

STEENKOLEN.

Er zijn ongetwijfeld teekenen, die er op schijnen te wijzen, dat, voorloopig althans, het dal in den prijzen loop bereikt is en vooral in Duitschland is er door de grootere levendigheid in de ijzer- en staalbedrijven een zoo groote vraag, voornamelijk naar cokes, dat stijvere prijzen niet kunnen uitblijven. Aan cokes is bepaald gebrek op het oogenblik. Ook in Engeland is men wat hoopvoller gestemd, alhoewel de prijzen daar, met uitzondering misschien van cokeskolen, nog niet gestegen zijn.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 9,50
Durham Ongezeefde	" 10,75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	" 11,50
Schotsche Gezeefde	" 10,—
Yorkshire Gewasschen Doubles	" 12,50
Westfaalsche Vefförder	" 13,15
" " Vetstukken	" 14,40
" " Smeenootjes	" 13,90
" " Gasvlamförder	" 13,15
" " Gietscokes	" 16,25

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,25.

Markt prijshoudend.

17 Januari 1928.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
16 Jan. 1928	61.7/6	66.15/-	249.7/6	21.15/-	25.15/-
9 " 1928	61.17/6	67.-/-	258.2/6	21.17/6	26.2/6
2 " 1928	61.2/6	66.15/-	266.-/-	22.10/-	26.2/6
28 Dec. 1927	60.17/6	66.15/-	266.2/6	22.7/6	26.7/6
17 Jan. 1927	55.15/-	62.15/-	301.17/6	27.17/6	31.12/6
20 Juli 1914	61.-/-6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt is zeer kalm en er zijn weinig definitieve orders aan de markt. De eenige afsluitingen zijn van St. John N.B. naar de Middellandsche Zee per Januari en begin Februari. In het begin der week werden 2 booten gedaan tegen 16 cents per 100 lbs. zwaar graan, basis één haven, terwijl aan het einde der week 16¹/₂ cents is betaald.

De West-Indische suikervrachtenmarkt bleef, hoewel de nieuwe seizoensbelading nadert, levenloos. Van Domingo werd een 2800 tonner gedaan per Januari naar U.K./Continent tegen 18/- en sindsdien werden verscheidene booten van die grootte aangeboden voor Jan./Febr. tegen dezelfde vracht, doch zonder succes.

Ook de North Pacific was zeer kalm. Blijkbaar hebben bevrachters groote moeilijkheden met verkoopen. In het begin der week werd 31/- betaald voor tonnage van middelmatige grootte naar Antwerpen/Rotterdam, doch sindsdien werd 30/6 gedaan naar U.K./Continent per Maart.

De La Plata was levendig en er vond een flink aantal bevrachtingen plaats speciaal voor Januari en Februari belading. Voor de eerste positie werd 24/6 betaald en 24/- voor Februari basis van boven La Platahavens naar U.K./Continent. Er zijn een aantal orders aan de markt voor April, Mei en Juni op basis van 24/-. Tegen het einde der week werd de vraag belangrijk minder en zijn derhalve de vrachten 6 d. tot 1/- per ton gezakt. Een flink aantal bevrachtingen werd tot stand gebracht naar de Middellandsche Zee op basis van 23/6 naar Genua of Napels van Bahia Blanca en 26/- naar Venetië of Triëst van boven La Platahavens.

De chilispetervrachtenmarkt bleef levenloos. De vraag naar Europa is miniem en de eenige bevrachting is een 8000 tonner per Febr./Maart tegen 28/- naar Bordeaux/Hamburg range, optie Noord-Spanje 29/-, Middellandsche Zee 30/- of Alexandrië 31/3. Ruimte per lijnbooten werd geboekt voor maandelijksche partijen per Juli/December naar Antwerpen/Rotterdam/Bremen/Hamburg tegen 24/6.

De oostelijke afdelingen waren vast en de vrachten bleven gehandhaafd. Van Australië werd niet veel graan bevracht en het grootste gedeelte van de afsluitingen was van West-Australië op basis van 35/- naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent per Jan./Febr. Van Saigon was een vaste vraag naar ruimte voor partijen rijst naar de gebruikelijke lijnboothavens U.K./Continent op basis van 31/6 tot 32/-, Maart/April. Britsch-Indië was levendig en er werd een aantal booten bevracht op d.w. basis van Bombay/Karachi/Marmagoa naar de Middellandsche Zee of Continent tegen 24/- per Jan./Febr.

Van de Middellandsche Zee werd flink bevracht, doch het aantal ertsbevrachtingen was niet zoo groot. De voornaamste vrachten zijn: Algiers/Jarrow 6/-, Melilla/Rotterdam 4/9, Barcelona/Rotterdam 6/3, La Calera/Glasgow 7/6. Voor fosfaat werd o.m. betaald: Stax/Birkenhead 8/3, Bougie/Rotterdam 5/10¹/₂, Bona/Lisahally 9/3. Van de Golf van Biscaye ging iets meer om. Kleine tonnage is bevracht van Bilbao naar Rotterdam tegen 5/- en booten van ca. 4000 tons tegen 4/9. Bilbao/IJmuiden betaalde 5/3.

De uitgaande Engelsche kolenvrachtenmarkt bleef nagevoeg onveranderd. Prompte tonnage naar de Middellandsche Zee was in trek ten gevolge van de late aankomsten en de vrachten zijn dan ook iets gestegen. Van Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Algiers 7/9, Port-Said 10/-, Dakar 7/9, Buenos Aires 11/- en van de Oostkust: Aarhus 5/6, Antwerpen 2/10, Algiers 8/-, Genua 8/-, Port-Said 8/-, Monté Video 10/7¹/₂.